СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 6.59, 16.48, 9.49;
Віцебск — 6.52, 16.35, 9.43;
Магілёў — 6.48, 16.37, 9.49;
Гомель — 6.44, 16.36, 9.52;
Гродна — 7.16, 17.02, 9.46;
Брэст — 7.10, 17.08, 9.58.

МЕСЯЦ:

Поўня 25 кастрычніка

ЗВЯЗДА

27 КАСТРЫЧНІКА 1992 г. аўторак, № 217 (21995)

• выдаецца са жніўня 1917 г. • БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

БАЦЬКАЎШЧЫНА ПРЫМАЕ БЕЛАРУСАЎ

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. (А. Дук). Як вядома, Беларусь з'яўляецца адной з найбольш стабільных рэспублік былога Саюза. Таму зразумела імкненне тых, хто жыве ў рэгіёнах з абвостранымі міжнацыянальнымі канфліктамі, пераехаць менавіта ў Беларусь. Так, у бягучым годзе толькі ў вобласць пераехала з Азербайджана 159 чалавек, Латвіі — 1.846, Літвы — 748, Эстоніі — 348, Таджыкістана — 109, Казахстана —204, Сухумі — 39, Малдовы — 84. Асноўная частка з 3.537 бежанцаў — беларусы, якія па розных прычынах вымушаны вярнуцца на Бацькаўшчыну.

РЫНАК ПА-БАРАНАВІЦКУ

БАРАНАВІЧЫ. На баранавіцкім чыгуначным вакзале — перабудова. Закрываюцца медыцынскі пункт і пакой маці і дзіцяці. Але памяшканні пуставаць не будуць. У іх пераязджаюць камерсанты, якія ў хуткім часе, відаць, распачнуць тут бойкі гандаль.

Што ж, гарадскім уладам, мабыць, лепш бачна. Маці з дзіцем змогуць «перакантавацца» і ў зале чакання. А вось у рынак уваходзіць трэба. Праўда, ці такім шляхам?

КАМЕРЦЫЙНАЯ НАДБАЎКА

Дадатковую імянную надбаўку ў размеры 1 тысячы рублёў штомесяц да асноўнай стыпендыі будуць атрымліваць пяцёра студэнтаў ад камерцыйнай фірмы «Унія», якую ўзначальвае былы выпускнік ВНУ У. Быкаў. Па ўмовах фірмы, акрамя выдатнай вучобы, імянныя стыпендыяты павінны былі мець схільнасць да прадпрымальніцкай і камерцыйнай дзейнасці, займаць актыўную жыццёвую пазіцыю.

ХТО СТАНЕ ЧЭМПІЁНАМ ПА ТЭТРЫСУ?

Ідэя правядзення чэмпіянату па тэтрысу, пра які столькі шапталіся тэхнічныя інтэлігенты, ажыццёўлена: аргкамітэт Усесаюзных (?) дзён фізіка ўзваліў на сябе — і на сталіцу СНД таксама — ганаровую ношу арганізацыі першага міжнароднага турніру па гэтай мудрай камп'ютэрнай гульні. Умовы простыя і дэмакратычныя: любы жадаючы, заплаціўшы сімвалічны рэгістрацыйны ўзнос, зможа аспрэчваць чэмпіёнскі тытул у трох спробах, лепшая з якіх ідзе ў залік. Па выніках трох першых адборачных дзён (17—19 лістапада) фарміруецца шасцёрка фіналістаў. Імя першага афіцыяльнага чэмпіёна па тэтрысу вызначыцца 20 лістапада. Атрымаць больш падрабязную інфармацыю, а таксама прапанаваць свае паслугі ў якасці спонсара можна па тэл. 26-55-61.

РІД.

ЭКСПЕРТЫ ЮНЕСКО ЗАДУМАЛІСЯ АБ ПРАБЛЕМАХ ЧАРНОБЫЛЯ

«Усе краіны нясуць сумесную адказнасць за прыняцце мер па барацьбе з вынікамі аварыі на ЧАЭС». Гэтая думка чырвонай ніткай праходзіць на міжнароднай рабочай нарадзе, якая адкрылася ўчора ў Мінску і працягнецца да 30 кастрычніка.

Яе арганізатары — Савет Міністраў, Акадэмія навук і Дзяржкамчарнобыль Рэспублікі Беларусь. Дырэктар Інстытута радыебіялогіі АН РБ акадэмік Я. Канапля адзначыў, што галоўнай мэтай міжнароднай сустрэчы з'яўляецца стварэнне ў рэспубліцы экалагічнай доследнай сеткі, якая ахапіла б асноўныя аспекты чарнобыльскай трагедыі, гэта значыць, праблемы радыеэкалогіі, медыкабіялагічныя, сельскагаспадарчыя і многія іншыя. Важна таксама прыцягнуць увагу міжнароднай навуковай грамадскасці да іх вырашэння.

У рабоце нарады прымаюць удзел эксперты ЮНЕСКО з многіх краін.

Іван КІСЕЛЬ.

САРОКА ЗЛІТАВАЛАСЯ

Яшчэ б крыху — і без наручнага гадзінніка застаўся б жыхар Мінска Р., які выйшаў раніцай на балкон і пакінуў там свой гадзіннік маркі «Перамога», што служыў яму амаль 20 гадоў.

Праз некалькі хвілін ён вярнуўся, каб забраць пакінутае, але нічога там не знайшоў. Дамавы тут ні пры чым. На даху балкона прытаілася сарока, якая трымала ў дзюбе прапажу. Р. не прапаноўваў птушцы кавалак сыру. Ён толькі жаласна паглядзеў ёй у вочы і працягнуў да гадзінніка руку. Зладзейка злітавалася і, кінуўшы гадзіннік яго ўладальніку, знікла з вачэй.

«ЗВЯЗДА» НАПЕРАДЗЕ

БАРАНАВІЧЫ. У Баранавічах людзі сталі, відаць, менш чытаць і пачалі выбіраць паміж хлебам і газетай. Калі на 1 студзеня 1992 года ў горадзе і раёне было выпісана 268.214 экзэмпляраў газет і часопісаў, то на 19 кастрычніка 1992 года — усяго 52.976 (не лічачы мясцовай газеты «Наш край»). Праўда, некаторыя выданні, а менавіта «Звязда», набралі больш падпісчыкаў у параўнанні з мінулым годам.

«Звязду» выпісалі 1.012 чалавек (у мінулым годзе—785). Прырост склаў 130 працэнтаў. Па ўсім відаць, народ стаў больш цікавіцца беларускай мовай і падзеямі, якія адбываюцца ў нашай рэспубліцы.

На вернасць Рэспубліцы Беларусь і яе народу прысягнулі 340 слухачоў Акадэміі міліцыі МУС Рэспублікі Беларусь. У іх ліку ўпершыню прыняты 150 выпускнікоў сярэдніх школ. Сярод залічаных на першы курс—27 дзяўчат.

НА ЗДЫМКУ: першакурсніка Акадэміі міліцыі Сяргея МІСЕЮКА прыехаў павіншаваць разам з бацькамі з г. Іванава Брэсцкай вобласці брат Саша.

Фота Аркадзя НІКАЛАЕВА. [БЕЛІНФАРМ].

З ЧАРГОВЫМ КАНЦОМ СВЕТУ ВАС, СПАДАРСТВА!

А мы думалі, што грамадства ў наш час могуць уразіць толькі дзве рэчы — падзешаўленне тавараў і прадуктаў і вестка аб тым, што Марысабель з'яўляецца пазашлюбнай дачкой Луіса Альберта. Аднак у апошнія тыдні ўсіх жыхароў Беларусі, незалежна ад партыйнасці, нацыянальнасці, судзімасці і зарплаты, ашаламіла навіна: «У сераду, 28 кастрычніка 1992 года прыйдзе канец свету». Выдалі гэты «перл» паўднёвакарэйскія місіянеры з евангелісцка-хрысціянскай царквы Дамі Сангэхе, якія, гастралюючы па СНД, не абмінулі сваёй увагай і нашу рэспубліку. Прычым навяўленыя «прарокі» паставілі справу на шырокую нагу, узмоцнена рэкламуючы незвычайную падзею ў друку, на якую «клюнулі» некаторыя выданні, у прыватнасці «Вячэрні Мінск» і «Рекламное приложение» да яго. Улічваючы цягу сучаснага грамадства да рэлігіі, паўднёвакарэйскія «настрадамусы» павярнулі справу так, што быццам канец свету прадказваўся ў Бібліі. Яны нават прапанавалі своеасаблівы «Божы план у Бібліі», у якім дакладна распланавалі будучыя падзеі.

1. 28.10.92. Узнясенне на нябёсы хрысціян.
2. Аб'яднанне еўрапейскіх краін.
3. З'яўленне Антыхрыста.
4. 7 гадоў бедства.
5. Ісус прыйдзе на Зямлю.
6. Тысячагадовае царства.
7. Суд Божы.
8. Рай і пекла.

Згодна з гэтымі «кастрычніцкімі тэзісамі» — прэзідэнтам Еўрапейскага Супольніцтва будзе Антыхрыст (а значыць, менавіта ад Антыхрыста мы будзем атрымліваць крэдыты). Не забыліся рэлігійныя махляры з Паўднёвай Карэі і пра тое, што зараз ідзе навукова-тэхнічная рэвалюцыя, прывязаўшы да канца свету лічбу 666, што існуе на тавараным кодзе любога прадукту. Па словах місіянераў, гэта знак д'ябла, і той, хто атрымае яго пасля 28 кастрычніка, трапіць у пекла.

Каментарый для «Звязды» ўпаўнаважанага Савета па справах рэлігій пры Савеце Міністраў РБ Аляксея Жыльскага:

— Я стаўлюся да акцыі паўднёвакарэйскіх місіянераў вельмі адмоўна. Гэта не рэлігія, а проста нейкае шарлатанства. Яны нясуць, прабачце, нейкую ахінею і пры тым спасылаюцца на Біблію.

Праваслаўная і каталіцкая царква Беларусі, вернікі іншых канфесій спрабуюць выкрыць усю неабгрунтаванасць і несур'ёзнасць вываду царквы Дамі Сангэхе аб будучым канцы свету.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Дагавора аб звычайных узброеных сілах у Еўропе ад 19 лістапада 1990 года і Пагаднення аб прынцыпах і парадку выканання гэтага Дагавора ад 15 мая 1992 года

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Ратыфікаваць Дагавор аб звычайных узброеных сілах у Еўропе ад 19 лістапада 1990 года разам з наступнымі пратаколамі:

аб існуючых тыпах звычайных узбраенняў і тэхнікі з дадаткам;

аб працэдурах, рэгулюючых перакласіфікацыю канкрэтных мадэлей або варыянтаў вучэбна-баявых самалётаў у няўзброеныя вучэбныя самалёты;

аб працэдурах, рэгулюючых скарачэнне звычайных узбраенняў і тэхнікі, якія абмяжоўваюцца Дагаворам аб звычайных узброеных сілах у Еўропе;

аб працэдурах, рэгулюючых класіфікацыю баявых верталётаў і перакласіфікацыю шматмэтавых ударных верталётаў;

аб паведамленнях і абмене інфармацыяй з дадаткам;

аб інспекцыях;

аб сумеснай кансультатыўнай групе;

аб часовым прымяненні некаторых палажэнняў Дагавора аб звычайных узброеных сілах у Еўропе.

2. Ратыфікаваць Пагадненне аб прынцыпах і парадку выканання Дагавора аб звычайных узброеных сілах у Еўропе ад 15 мая 1992 года разам з наступнымі пратаколамі:

аб максімальных узроўнях для наяўнасці звычайных узбраенняў і тэхнікі Азербайджанскай Рэспублікі, Рэспублікі Арменія, Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан, Рэспублікі Малдова, Расійскай Федэрацыі, Украіны і Рэспублікі Грузія ў сувязі з Дагаворам аб звычайных узброеных сілах у Еўропе;

аб звычайных узбраеннях і тэхніцы, якія адносяцца да катэгорый, абмяжоўваемых Дагаворам, і знаходзяцца ў сілах берагавой абароны, марской пяхоце і ракетных войсках стратэгічнага прызначэння;

аб танкавых мостаўкладчыках у рэгулярных часцях;

аб баявых верталётах МІ-24р і МІ-24к, якія не падпадаюць пад абмежаванне на ўдарныя верталёты.

3. Даручыць Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь ажыццявіць неабходныя меры па выкананню гэтай Пастановы.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

21 кастрычніка 1992 г. г. Мінск.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб пераводзе ваеннаслужачых — грамадзян Рэспублікі Беларусь і ваеннаслужачых, за якімі захоўваецца права на набыццё грамадзянства Рэспублікі Беларусь, з рэспублік Закаўказзя, Сярэдняй Азіі і Прыбалтыкі ва Узброеныя Сілы, Унутраныя і Пагранічныя войскі Рэспублікі Беларусь

У сувязі з абвастрэннем ваенна-палітычнай сітуацыі ў радзе рэспублік Закаўказзя і Сярэдняй Азіі Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Даручыць міністру абароны, міністру ўнутраных спраў і начальніку Галоўнага ўпраўлення Пагранічных войск пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь:

да 1 студзеня 1993 г. адклікаць з рэспублік Закаўказзя, Сярэдняй Азіі і Прыбалтыкі ваеннаслужачых — грамадзян Рэспублікі Беларусь, а таксама ваеннаслужачых, за якімі захоўваецца права на набыццё грамадзянства Рэспублікі Беларусь, што выказалі жаданне праходзіць службу ў яе Узброеных Сілах, Унутраных і Пагранічных войсках або звольніцца ў запас з іх радоў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь;

залічваць у распараджэнне адпаведных камандзіраў (начальнікаў) асоб афіцэрскага саставу, пераводзімых з названых рэспублік, для вырашэння ў магчыма кароткі тэрмін пытанняў іх далейшага службовага прызначэння з выплатай ім у перыяд да аднаго года грашовага забеспячэння па апошняй пасадзе, займаемай імі на ранейшым месцы службы, у размерах, устаноўленых ва Узброеных Сілах, Унутраных і Пагранічных войсках Рэспублікі Беларусь.

2. Устанавіць, што пераводзімым у рэспубліку ў адпаведнасці з гэтай пастановай ваеннаслужачым, якія маюць патрэбу ў жыллі, выдзяляюцца пазыкі на будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў або кватэр у дамах жыллёва-будаўнічых (жыллёвых) кааператываў на ўмовах, прадугледжаных пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 27 сакавіка 1992 г. № 165 «Аб першачарговых мерах па развіццю індывідуальнага і кааператыўнага жыллёвага будаўніцтва ва ўмовах пераходу да рыначнай эканомікі» (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 9 арт. 150), з пагашэннем часткі гэтых пазык за кошт сродкаў Міністэрства абароны. Размер пагашаемай Міністэрствам абароны пазыкі складае 50 працэнтаў каштарыснага кошту будаўніцтва жылля стандартнага ўзроўню, пры якім кошт аднаго квадратнага метра агульнай плошчы жылля вызначаецца зыходзячы з сярэдняга кошту яго, які складаецца па рэспубліцы пры будаўніцтве жылля за кошт дзяржаўных сродкаў, па норме забяспечанасці ім 18 кв. метраў агульнай плошчы на аднаго члена сям'і.

3. Міністэрству фінансаў па ўзгадненню з Міністэрствам абароны ў двухтыднёвы тэрмін вызначыць патрэбнасць у грашовых сродках на затраты па пераводу ў адпаведнасці з гэтай пастановай ваеннаслужачых з рэспублік Закаўказзя, Сярэдняй Азіі і Прыбалтыкі і выдзеліць крэдыты на гэтыя мэты.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

23 кастрычніка 1992 г. г. Мінск.

Рэанімацыя КПБ: спроба рэваншу ці прапагандысцкае шоу?

Як сенсацыю ўспрынялі сусветныя сродкі масавай інфармацыі рашэнне Вярхоўнага Савета Беларусі ўключыць у парадак дня сесіі пытанне аб адмене пастановы ад 25 жніўня 1991 года, якою прыпынена дзейнасць КПБ-КПСС і нацыяналізавана яе маёмасць.

Нагадаем, прапанова разглядзець гэту праблему паступіла ад дэпутата М. Качана. Яе падтрымалі 187 парламентарыяў. Цікава, што ў спісе прагаласаваўшых «за» — не толькі былая партнаменклатура і ветэраны вайны. Пажадалі вярнуцца да абмеркавання лёсу кампартыі некаторыя члены апазіцыі БНФ — у прыватнасці, В. Зеленін, А. Паруль, П. Садоўскі, старшыні Пастаянных камісій Вярхоўнага Савета — Н. Гілевіч, Л. Козік, А. Кулічкоў, М. Слямнёў, І. Смоляр, Р. Унучка. Увогуле, у спісе—шмат дэпутатаў, за якімі за мінулыя гады трывала замацавалася рэпутацыя людзей, якія аддаюць перавагу дэмакратычным каштоўнасцям.

Дарэчы, газета «Свабода» ў пераліку прагаласаваўшых «за» ўказала і прозвішча каардынатара апазіцыі БНФ С. Навумчыка. Апублікаваны ёю спіс быў паказаны ў нядзельным выпуску расійскіх «Вестей». С. Навумчык растлумачыў, што яго прозвішча трапіла ў пералік праз непаразуменне, тэхнічную памылку. Пра гэта ім была пададзена ў Сакратарыят сесіі адпаведная заява. Адначасова каардынатар апазіцыі пашкадаваў, што галасаванне па гэтай прапанове адбылося—па настаянню старшыні — без папярэдняга абмеркавання. «Відаць, Шушкевіч палічыў пытанне настолькі відавочным, што інакш, як адмоўным, вынік галасавання, на яго думку, быць не мог»,—лічыць С. Навумчык.

Ці азначае нечаканы вынік галасавання тое, што многія дэмакратычна настроеныя дэпутаты змянілі свае адносіны да КПБ-КПСС? Зразумела, не. Хутчэй за ўсё, апазіцыя хоча лішні раз выкарыстаць трыбуну парламента для таго, каб пнуць звергнутага праціўніка, які ў апошні час усё часцей стаў узнімаць галаву. Відавочна, будуць названы новыя факты злачынстваў кампартыі, што сталі вядомыя за апошнія месяцы, дзякуючы працэсу ў Канстытуцыйным Судзе Расіі.

Аднак я асцярогся б назваць будучае абмеркаванне гэткім прапагандысцкім шоу з загадзя вядомым вынікам. Пункт аб адмене забароны на дзейнасць КПБ-КПСС значыцца ў парадку дня сесіі пад нумарам 87. Не менш як месяц давядзецца яму чакаць сваёй чаргі. Як будзе складвацца за гэты час палітычная сітуацыя ў Расіі? Чаго можна чакаць ад расійскага З'езда народных дэпутатаў, на якім апазіцыя разгорне барацьбу супраць Б. Ельцына і гайдараўскага ўрада? Патрасенні ў Маскве самым непасрэдным чынам будуць уплываць сярод іншага і на тое, які канчатковы прысуд вынесе наш ВС кампартыі.

У любым выпадку, незалежна ад рашэння Вярхоўнага Савета — рэанімацыя былой КПБ з яе неабмежаванай уладай немагчымая. Больш складана з партыйнай маёмасцю. Але і тут хутчэй за ўсё возьме верх разважны сэнс. Наўрад ці настальгія па мінулых часах будзе мацнейшай за рэальную пагрозу пакінуць наседжаныя месцы ў былым партыйным ЦК па вуліцы Карла Маркса.

Валянцін ЖДАНКО.

РАДЫЁФАКТ

У Мінску адкрыўся Польскі народны ўніверсітэт. Яго заснавальнікі — Польскае навуковае таварыства Беларусі і таварыства «Беларусь—Польшча».

Па задуме арганізатараў універсітэта на штомесячных семінарах будуць разглядацца пытанні гісторыі, культуры мовы і традыцый Польшчы. Удзел у іх змогуць прымаць не толькі палякі, але і ўсе, каго цікавіць мінулае і цяперашняе Польшчы, яе сувязі з Беларуссю.

***

Паміж беларускім і польскім бакамі падпісана пагадненне аб арганізацыі на шэрагу пагранічных пераходаў сумеснага кантролю. Гэта значыць, што турысты, якія перасякаюць граніцу, будуць цяпер падвяргацца не двум, а толькі аднаму мытнаму дагляду. Усе восем кантрольных палос брэсцкага боку цяпер працуюць толькі на выезд з краіны. Прычым на абодвух пунктах польскія і беларускія мытнікі працуюць у адной «звязцы».

***

У магазін з пашпартам зноў пачалі хадзіць жыхары Гродна. «Мы жывём зараз дзякуючы Беларусі, — шчыра прызналася карэспандэнту «Радыёфакта» прыезджая госця з Літвы. Я, — напрыклад, на гэты раз запаслася ў вас гадзіннікамі, электрычнымі пробкамі, шампунем, кансервамі, маслам, смятанай, каўбасой і нават купіла курыных горлаў для свайго сабакі. А вечар яшчэ далёка, і не ўсе магазіны я наведала».

Зразумела, тут ніякія пашпарты не ўратуюць. Але нейкае выйсце шукаць трэба. На гэты перыяд, няхай нават і нецывілізаванае.

ПРЭМ'ЕРА РУБРЫКІ: «СВЕТ І БЕЛАРУСЬ»

Старшыня Вялікага нацыянальнага сходу Турцыі Хюсаметцін ДЖЫНДАРУК:

«Галоўнае—устанаўленне дэмакратычных нормаў і прынцыпаў...»

У турэцкім і міжнародным палітычным жыцці гэты чалавек — роўна сорак гадоў. Пачаўшы, як і большасць іншых ягоных калег, з удзелу ў маладзёжным руху сваёй краіны, Хюсаметцін Джындарук прайшоў багаты, напружаны і адказны палітычны шлях, змагаючыся і аддаючы сябе ўсяго, без астатку, сцвярджэнню ў жыцці прынцыпаў дэмакратыі, справядлівасці, цывілізаванага існавання людзей.

Партыя, якую сёння ўзначальвае спадар Джындарук, бадай, адзіная ў свеце з такой назвай — Партыя вернага шляху Турцыі. А аб тым, што яе курс адпавядае назве, найперш сведчыць знаходжанне лідэра партыі на высокім, ганаровым і адказным пасту Старшыні Вялікага нацыянальнага сходу гэтай цікавай і самабытнай краіны.

— Я вельмі шкадую, што не ведаю вашай мовы, — прызнаўся Хюсаметцін Джындарук беларускім парламентарыям у час свайго выступлення ў Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь. — Але я думаю, што нас аб'ядноўвае многае, і гэтыя аб'ядноўваючыя моманты дапамогуць нам знайсці агульную мову разумення.

Пошукі гэтай мовы пачаліся сёлетнім летам, калі кіраўнік парламента Беларусі Станіслаў Шушкевіч быў запрошаны на святкаванне 72-й гадавіны Вялікага нацыянальнага сходу (меджлісу) Турцыі. «Я доўга прыходзіў у сябе, калі ўсвядоміў, што такое сучасная Турцыя, — прызнаўся Станіслаў Станіслававіч гасцям і нам, беларускім журналістам, на традыцыйнай прэс-канферэнцыі з нагоды візіту ў Беларусь турэцкай парламенцкай дэлегацыі. — І гэта нягледзячы на тое, што я доўга рыхтаваўся да той паездкі. Цяпер мы абмяняліся дэлегацыямі, вядзецца распрацоўка адпаведных эканамічных пагадненняў і, я думаю, што ў нас ёсць справы для абодвух бакоў. Ёсць і агульныя парламенцкія праблемы, на якія звярнуў увагу спадар Джындарук... Адным словам, спецыялісты працуюць, — падкрэсліў С. Шушкевіч, — а неўзабаве будуць і вынікі».

Турэцкія калегі-журналісты (а іх, не ў прыклад нам, у паездцы старшыні парламента было звыш дзесяці) не прамінулі даволі тактоўна пацікавіцца: ад чаго ж канкрэтна «прыходзіў у сябе» Станіслаў Шушкевіч? Нагадаўшы, што ён — чалавек шчыры і адкрыты, Станіслаў Станіслававіч тут жа пералічыў: яго ўразілі аэракасмічная прамысловасць Турцыі і тэмпы станаўлення яе; аб'ёмы вытворчасці прадукцыі; рэальная свецкасць дзяржавы; маштабы будаўніцтва жылля пры нескладаных дапаможных тэхнічных сродках...

Але мы, здаецца, пачынаем адхіляцца ад асноўнай тэмы гаворкі.

«Якім жа бачыцца сённяшні свет шасцідзесяцігадоваму лідэру турэцкага меджліса? Якое месца ў гэтым свеце суверэннай Рэспублікі Беларусь?» Адказваючы на гэтыя пытанні, Хюсаметцін Джындарук сказаў:

— На гістарычным шляху развіцця любой дзяржавы няма больш складанага этапу, чым перыяд рэфармацыі. І пакаленне, на долю якога выпадае гэты час, не самае, верагодна, шчаслівае. Яму ж выпадае столькі абавязкаў, яму належыць так многа зрабіць!..

Я памятаю, як у 1946 годзе, калі ўтварылася Арганізацыя Аб'яднаных Нацый, пасля нарады ў Сан-Францыска былі распрацаваны два буйныя праекты, што ставілі на мэце садзейнічанне развіццю такіх жа новых суверэнных дзяржаў, якой была тады і Турцыя. Гэтыя праекты называліся імёнамі двух знакамітых тагачасных дзеячаў Злучаных Штатаў — дактрына Трумэна і план Маршала. Думаю, што як у цэлым ААН, так і ўсім развітым еўрапейскім краінам, а таксама і ЗША, трэба сёння правесці такую ж работу, як і ў тыя часы, каб выйшаўшыя на арэну новыя краіны мелі такую ж падтрымку, якая была аказана нам.

Я добра разумею ўсе тыя праблемы, якія паўстаюць сёння перад новымі незалежнымі дзяржавамі ўсяго вашага рэгіёна, — працягваў госць з Турцыі. — Усе краіны, якія дасягнулі ўжо працвітання, дабрабыту сваіх народаў, стабільнасці ў эканамічным развіцці, павінны аб'яднаць свае намаганні на шляху аказання дапамогі гэтым новым краінам. Мая дзяржава гатова аказаць усялякае садзейнічанне на тым шляху. Але ж сіл адной Турцыі не хопіць, каб вырашыць усе праблемы, якія стаяць сёння перад вамі.

— Што вы, спадар старшыня, маеце на ўвазе канкрэтна? Якімі б вы хацелі бачыць першыя практычныя крокі ў адносінах Рэспублікі Беларусь і Турцыі пасля аб'яўлення намі свайго суверэнітэту?

— Развітыя ў эканамічным плане краіны павінны быць гатовы падзяліцца сваімі вопытам і набыткамі, сваёй высокай тэхналогіяй з новымі дзяржавамі, што становяцца на ўласныя ногі. Думаю, што Турцыя будзе адной з першых сярод іх. Мы гатовы працягнуць вам руку дапамогі.

Сёння мы з вялікім нецярпеннем чакаем прыбыцця ў нашу краіну пасла Рэспублікі Беларусь. Мы гатовы да адкрыцця консульства ў Турцыі. Па шэрагу напрамкаў эканамічнага і сацыяльнага жыцця рыхтуюцца сумесныя праекты, вы-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ДА КАНЦА ПАДПІСКІ ЗАСТАЛОСЯ 5 ДЗЁН. ІНДЭКС «ЗВЯЗДЫ» — 63850, ПАДПІСНАЯ ЦАНА НА ПАЎГОДА — 120 РУБЛЁЎ.

Пісьмо ў рэдакцыю

На першы погляд, пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 588 ад 24 верасня 1992 г. сведчыць аб заклапочанасці кабінета, накіравана на выкараненне недахопаў у рабоце дзяржаўных і гаспадарчых органаў, службовых асоб, на абарону эканамічных інтарэсаў рэспублікі. І прымаемыя меры, якія выкладзены ў гэтай пастанове, як быццам сведчаць аб жаданні ўрада змяніць да лепшага эканамічны лёс рэспублікі.

Аднак гістарычная заўвага прэм'ера тав. Кебіча В. Ф. ад 12 верасня 1992 г. «Валасы дыбам становяцца» і не менш гістарычная пастанова № 588 у значнай ступені сведчаць аб тым, што Савет Міністраў або не займаецца тым, чым яму належыць займацца, або гэта ахоўная мера перад чарговай (пасля зацягнутых да немагчымага канікулаў) сесіяй Вярхоўнага Савета рэспублікі. Так званая камерцыя (а інакш пра яе яшчэ кажуць так: «за рубель купіў, за два прадаў») нарадзілася не адразу і не без благаславення таго ж кабінета і яго падведамасных структур. Тры-чатыры гады назад, у перыяд стварэння кааператываў, малых прадпрыемстваў і іншых формаў прадпрымальніцтва, мелася на ўвазе арганізацыя вытворчасці тавараў народнага спажывання, будаўнічых і іншых відаў матэрыялаў, харчовай прадукцыі і г. д. Менавіта такая форма ўласнасці і вытворчасці павінна была стаць дапаўненнем да галоўных вытворцаў — дзяржаўных прадпрыемстваў, якія яшчэ не здольныя насыціць таварамі спажывецкі рынак. Аднак у апошнія год-два гэтыя парасткі стварэння адышлі на задні план, а на пярэдні выйшлі гандлёва-пасрэдніцкія, гандлёвыя фірмы, біржы і іншыя камерцыйныя структуры, першачарговым клопатам якіх стала набіванне ўласнай кішэні. Валасы ад гэтых таварыстваў сталі дыбам не толькі ў прэм'ера, а ў першую чаргу ў працоўнага народа, які ўсё бачыў, абураўся і абураецца, але далей абурэння справа не пайшла.

Не нарадуешся на кіраванне ўсёй сферай гаспадарчай дзейнасці з боку Кіраўніцтва спраў Савета Міністраў РБ. Уражанне такое, быццам яго падначаленыя доўгі час былі пабочнымі назіральнікамі ў пытаннях эканамічных пераўтварэнняў, а потым ім гэта надакучыла. І тады яны падрыхтавалі дакладную запіску на імя прэм'ера. А прэм'ер, каб прыгладзіць валасы, што «сталі дыбам», прапанаваў запозненыя меры па навядзенню некаторага парадку ў эканоміцы, якая развальваецца.

Напрошваецца пытанне: ці існуе (па-сапраўднаму) адпрацаваная бліжэйшая і перспектыўная праграма развіцця рыначнай эканомікі? Ствараецца ўражанне, што на сёння гэта праграма складаецца толькі з нястрымнага росту цэн. А ўсё астатняе плыве самастойна.

Пастанова № 588 не абнадзейвае. Замест вызваленых кіраўнікоў ім на змену прыйдуць іншыя. Становішча ад гэтага наўрад ці палепшыцца, таму што няма строгай і стройнай сістэмы кіравання эканомікай, не вызначана роля міністэрстваў і ведамстваў у рыначных адносінах, няма неабходных законаў, а існуючыя не выконваюцца.

Ю. ФОКІН,
камерцыйны дырэктар асацыяцыі «Белаграпрамтранс».

ПАЛЕМІКА

ХТО ТАКІ КАМЕРСАНТ І ЦІ ВАРТА З ІМ ЗМАГАЦЦА?

Пісьмо з рэдакцыі

Шмат у чым можна пагадзіцца з аўтарам пісьма. Сапраўды, пастанова Саўміна не абнадзейвае, у пэўнай меры папулісцкая (дакладней — не асобныя пункты, якія, бясспрэчна, [illegible] масавай свядомасці абывацеля). Правамернае і пытанне наконт развіцця рыначнай эканомікі, наконт сапраўднай праграмы. Але вельмі важна, з якога пункту гледжання ўсё гэта ацэньваць, з якога боку крытыкаваць. Здаецца, таго, гаворачы аб той жа рынкавай эканоміцы, аўтар мае на ўвазе нешта зусім іншае. Або не разумее, або не хоча разумець прыроду рынку. Хутчэй за ўсё хацеў бы пабудаваць гэткі адміністрацыйны рынак, на якім усё было б загадзя вызначана і спланавана, усё дакладна і зразумела, на якім [illegible]. Каб кожнаму з рынкавых суб'ектаў [illegible], што выпускаць, каму і па якой цане прадаваць. Вельмі зручна.

На думку аўтара, усё зло ў нашым жыцці, усе эканамічныя беды, ну, вядома ж, ад камерцыі. Меркаванне не новае. Распаўсюджанае, папулярнае. І гэтакае ўсім бяспечнае. Сказаў «ату камерцыю» — і як у сухую [illegible], і адразу твой рэйтынг рэзка пайшоў уверх у вачах [illegible] сацыялістычнай свядомасцю абывацеля. Варта прызнаць: і цяперашнім [illegible] (хіба што вось аўтар [illegible] ўпершыню). І дастаецца ў пісьмах гэтак жа ўсім без разбору: і гандлёвым фірмам, і біржам, і іншым пасрэдніцкім структурам. А па сутнасці, усім тым структурам, якія ўвасабляюць самую кроў і нервы рынкавай эканомікі, якія ўстанаўліваюць прамую, непасрэдную сувязь вытворцы са спажыўцом ці, лепш сказаць, спажыўца з вытворцам — калі мець на ўвазе менавіта ўздзеянне першага на другога, а не наадварот, як у нас.

І гэтак жа непрымірыма гучыць: выкараніць як з'яву. Такі вось, на жаль, вельмі прымітыўны падыход: выкаранім камерцыю — і рынак будзе як рынак...

Цяжка сказаць, што рухае аўтарамі падобных пісьмаў: нежаданне рынкавых адносін увогуле, ці неразуменне іх сутнасці? Ды рыначныя адносіны — гэта ж у першую чаргу тавара-грашовыя адносіны, значыць, менавіта камерцыялізаваныя адносіны паміж рознымі суб'ектамі рынку. Сёння дастаецца камерцыі, бо яна навідавоку, бо многія ў яе кінуліся. І тут усё зразумела: менавіта ў ёй найбольш хутка абарочваецца капітал, дае аддачу. Ды і рызыка пры нашым таварным голадзе адносна невялікая. Зрэшты, а чаму б усё гэта не вітаць? Тут прысутнічаюць дакладны разлік і імкненне да таго, каб капітал не ляжаў проста так мёртвым грузам, а інтэнсіўна працаваў...

Аднак вернемся да асноўнай думкі. Такім чынам, сёння ўсе хочуць камерцыю. Заўтра будзе ўжо многа больш прыкметным, [illegible] ў рынкавых адносінах належнае месца і прыватны вытворца, усталявання якога як быццам бы гэтак дамагаюцца ўсе. Але гэта ж будзе не звычайны вытворца, з якім мы прывычайліся мець справу, а зноў-такі камерсант. Вытворца-камерсант. Ён таксама будзе пільным на гэтым рынку і будзе клапаціцца менавіта аб сваіх інтарэсах. Падкрэслю: менавіта аб сваіх, а не [illegible] абывацель. Так у яго розум будзе скіраваны. Дарэчы, і заўсёды так скіраваны. І не толькі ў яго, але ва ўсіх нас. І гэта ўвогуле нармальна. Новы вытворца-камерсант таксама наважыцца прыбіць, г. зн. гаспадарыць, прызначаць цану як яму «здаецца» (дакладней, як яму «дазволяць» канкурэнты). Ну усім не зважаючы на мяне, абывацеля, ды розныя там «прамкамітэты» і міністэрствы. Зробіць як яму бог на душу палажыць. Гэткі да сацыялістычна-крыўднага сам сабе начальнік. Сам сабе гаспадар.

Ды ўжо ёсць падобныя «тыпы». Па нашых мерках, як быццам некамерсанты, але абывацельская свядомасць (як не ашукаць!) ужо паклала і на іх вока. Фермеры. Нікога і нічога навокал прызнаваць не жадаюць. Такія незалежныя, што так і цягнецца рука да канцэлярыі, хоць і пэўны дэфіцыт паперы... Напэўна, таму і мала іх, што гэткія незалежныя і гэтак рука цягнецца.

Між іншым, гэты вытворца-камерсант і гандлявацы сам не захоча — як піць даць абудзе некаму ўсё оптам. Тым «больш натуральнаму камерсанту», з якім мне, спажыўцу, зноў-такі мець справу. Яно і вядома: падзел працы, які ў свой час з усёй абгрунтаванасцю палічылі вельмі прагрэсіўнай з'явай. Яшчэ даўным-даўно. Пры гэтым яўна не думаючы пра тое, што праз многія гады застогне наша абывацельская свядомасць: вось каб ён сам вырабіў — няхай бы і прадаваў.

Лёгка здагадацца, што выклікае ў аўтараў падобных пісьмаў не зусім станоўчыя, скажам так, эмоцыі. Ну, няйначай, гэтыя самыя вулічныя кіёскі, гэты наш сённяшні прымітыўны і, сапраўды, у многім непрыбраны прыватны гандаль. Але ў такім разе давайце вызначымся канчаткова: куды мы крочым, чаго дабіваемся. Мы як быццам за рынак. Дык усведомім пры гэтым, што [illegible] дзяржаўную [illegible] прыйдзе. Прыйдзе з гэткім жа «надзелам» эканамічнай свабоды, як і наш [illegible].

Прыйдзе са сваімі цэнамі, якія наша [illegible] свядомасць падказвае назваць спекулятыўнымі і якія, між тым, дакладна паказваюць пэўнае, зусім аб'ектыўнае эканамічнае становішча з тым ці іншым таварам: затраты на яго, попыт і прапанову... Вядома, цяжка прымірыцца, калі нейкая рэч каштуе менавіта гэтулькі, а не столькі, колькі мне хацелася б, і ў кішэні ў мяне якраз «столькі». Але чаму мы свае жаданні, сваю эканамічную свабоду ставім вышэй за жаданне і свабоду таго, хто стаіць па іншы бок прылаўка? [illegible]

Мы кажам — «спекуляцыя». Але якім словам назваць сённяшнія вельмі наладжаныя дзеянні дзяржаўнага манапольнага вытворцы і дзяржаўнага манапольнага гандлю, якія вельмі дружна спусташаюць нашы кішэні?

Проста бяда для спажыўца, калі за яго прымаецца такі дружны і так магутны манапалістычны тандэм. Не з вулічнымі гандлярамі нам трэба змагацца, не з біржамі ды камерцыйнымі структурамі (з іх трэба толькі спраўна «стрыгчы» падаткі), а з манапалістамі, з заслонам манапалізму як з'явы. Прычым найперш — на дзяржаўным узроўні. Пара ўжо вызначыцца, адкуль растуць цэны, хто тут асноўны вінаваты.

Цікава, а колькі бярэ за свае паслугі дзяржаўная асацыяцыя «Белаграпрамтранс» на нашым, без усялякіх прыкмет канкурэнтнага асяроддзя, рынку? Наўрад ці цэны ніжэйшыя, чым у іншых дзяржаўных манапалістаў (таму, між іншым, і манапалізм, бо непадзельна ўладарыць адна форма ўласнасці). [illegible] ці тут ужо мае месца гэткі сціплы матэрыяльны інтарэс?

Між іншым, як для прыватнага гандляра, так і для дзяржаўнага [illegible]

Мы хочам карэнным чынам змяніць наша жыццё, нічога не мяняючы ў самой яго сутнасці. Толькі хіба што злёгку «мадэрнізуючы». Але ж толькі мадэрнізуючы не атрымаецца, усё ў выніку застанецца па-ранейшаму. [illegible]

Так, крытыкаваць тую ж пастанову можна. І трэба. Але, на маю думку, крытыкаваць «злева», з рынкавых пазіцый. А ў пісьме заняў вельмі пэўную «правую» пазіцыю. У гэтым сутнасць нашых прынцыповых разыходжанняў з ім.

Іван БАРАНОЎСКІ.

ПРЫМЕМ, НАВАТ КАЛІ ЦЯЖКА

Праблему вяртання на радзіму афіцэраў-беларусаў з розных рэгіёнаў былога Савецкага Саюза ўзялася вырашаць новая грамадская арганізацыя — камітэт «Вяртанне», якая падала заяўку на рэгістрацыю ў Міністэрстве юстыцыі Беларусі, паведаміў прэс-цэнтр Міністэрства абароны Беларусі.

На сёння з 40 тысяч ваеннаслужачых-беларусаў, якія праходзяць воінскую службу за межамі рэспублікі, пажадалі ўжо вярнуцца звыш 9 тысяч. У Міністэрстве абароны распрацаваны план іх прыёму і працаўладкавання. Каля 2 тысяч удалося размясціць у гэтым годзе. Яшчэ больш 2 тысяч будуць вызначаны па пасадах у наступным. Але працэс пераводу ўскладняецца тым, што пераважная большасць вяртаннікаў не маюць жылля, кожны трэці з іх — пенсіённага ўзросту, а больш палавіны — былыя палітработнікі і спецыялісты ППА. Дэфіцыту гэтых прафесій у беларускай арміі не адчуваецца. І тым не менш, сумесна з урадам рэспублікі МА будзе і ў далейшым імкнуцца знаходзіць для афіцэраў-землякоў месца пад родным небам.

БЕЛІНФАРМ.

Да рамяства сваіх дзядоў і прадзедаў вярнуўся пасля выхаду на пенсію Браніслаў Васільевіч БУШЧЫК.

Працаваў ён на розных пасадах у саўгасе «Латвіцкі» Баранавіцкага раёна. Затым у мясцовым лясніцтве. А цяпер вырашыў заняцца бортніцтвам.

Лепшага пчаляра ў гэтых краях, дарэчы, не знайсці. У Браніслава Васільевіча 21 пчаліная сям'я. За мінулы год прынесла яна 450 кілаграмаў мёду. Нядрэнны мёдазбор і сёлета.

Фота Эдуарда КАБЯКА. (БЕЛІНФАРМ).

РЭХА ПУБЛІКАЦЫІ

Гаючая сіла думкі

Апублікаванае інтэрв'ю з экстрасенсам Алегам Дзегцяровым «ПСІХАТРОПНАЯ ЗБРОЯ. МІФЫ ЦІ РЭАЛЬНАСЦЬ!» («Звязда», 14 кастрычніка) выклікала пэўную рэакцыю сярод чытачоў. Прапануем вам адзін з водгукаў.

Да гэтага часу не сціхаюць страсці вакол тых паведамленняў, якія ў пачатку «перабудовы» раптам выплеснуліся на чытачоў, гледачоў, слухачоў. «Раптам» — не таму, што гэта нікому ніколі не было вядома. Хіба мы не слухалі расказаў маці ці бабулі аб знахарках, якія дапамаглі ім справіцца з хваробай? Магчыма, сёй-той нават сам зведаў гаючае ўздзеянне такіх людзей. Проста раней пра гэта наогул не прынята было пісаць. А калі з'явілася такая магчымасць, атрымалася як бы «раптам».

З'явы, якія прынята называць анамальнымі, можна ўмоўна дзяліць: на тэлепатыю, яснабачанне, бескантактнае лячэнне. Існуюць і многія іншыя праявы чалавечых здольнасцей, што здаюцца звышнатуральнымі.

Цікава адзначыць, што многія вучоныя, якія займаюцца даследаваннем гэтых з'яў, папоўнілі як лагер прыхільнікаў, так і лагер праціўнікаў наяўнасці такіх здольнасцей у чалавека. Паколькі мы атрымалі параўнаўча аднолькавую адукацыю, бачым перад сабой адно і тое ж жыццё, то і тлумачэнне ўсяму, што нас акружае, хочам атрымаць праз зразумелыя аналогіі. Людзі ж рэлігійныя даўно зрабілі свой выбар, таму разумеюць наш свет у адпаведнасці з гэтым выбарам.

Існуе і навуковае тлумачэнне падобных з'яў. Ва ўсякім выпадку, асобныя энтузіясты ці нават цэлыя групы навукоўцаў імкнуцца з дапамогай розных доследаў даць пэўнае тлумачэнне ўсяму гэтаму.

Шмат цікавага можна ўзяць з публікацый у часопісах, дзе даецца слова як аднаму, так і другому боку.

«Звязда» ўжо не раз пісала пра Беларускую асацыяцыю экстрасенсаў і яе прэзідэнта Васіля Іванавіча Конанцава. Не толькі яго здольнасці лекара атрымалі пацвярджэнне медыцынскімі прыборамі. Вольга Іванаўна Сергіна таксама прайшла строгі медыцынскі экзамен.

Не аднойчы ўжо спрабавалі разабрацца ў механізме той з'явы, з якой сутыкнуліся многія паслядоўнікі Васіля Іванавіча. У пэўным коле людзей выклікаюць недавер яго здольнасць уздзейнічаць на пацыента на адлегласці. Але вось да хворага падключаны электроды электракардыёграфа, і ў адпаведнасці з пачаткам сеанса мяняюцца параметры кардыяграмы. Пры гэтым няма непасрэднага кантакту — паміж лекарам і пацыентам многія кіламетры.

Адлегласць не стала перашкодай — лячэбны эфект быў зафіксаваны аж у Якуціі. Глыбокія пячоры не аслабілі ўплыву Конанцава на спелеёлага, які параніў нагу. Шматслойная заземленая камера, дзе не ўдаецца знайсці нават праяў электрамагнітнага поля, не перашкодзіла Васілю Іванавічу выклікаць такі прыліў крыві да правай шчакі выпрабавальніка, што гэта было заўважана і акружаючымі.

Камусьці гэта здаецца немагчымым. А вось аўтар гэтых радкоў шмат разоў выпрабаваў на сабе ўздзеянне лекара.

Аналіз уласнага вопыту, адчуванняў пабудзіў мяне звярнуць увагу на групу гіпотэз, у якіх наш рэальны свет аб'яўляецца не адзіным на планеце. Паводле асноўных палажэнняў тых гіпотэз, мы жывём у свеце, які з'яўляецца звяном у ланцугу іншых, але цяпер не ўспрымаем іх сваімі органамі пачуццяў. Розум наш не з'яўляецца прадуктам дзейнасці мозгу, а толькі змяшчаецца ў ім.

Час, які цячэ для нас з мінулага ў будучы праз няўлоўны момант цяперашняга, існуе як адзінае цэлае. Людзі, надзеленыя дарам яснабачання, прароцтва, накіроўваюць сваю свядомасць, свой дух, калі хочаце, у любы пункт прасторы і часу. Гэта ў пэўнай меры пацвярджаюць і вывады, зробленыя астраномам Н. Козыравым. Свае даследаванні ён праводзіў у Пулкаўскай абсерваторыі. Усё гэта пацверджана навуковымі данымі. У прыватнасці, ён зрабіў вывад, што праз фізічныя ўласцівасці часу будучае непасрэдна ўздзейнічае на тое, што адбываецца цяпер. Здзіўляючы вывад прыводзіць ён у адной са сваіх распрацовак: «Будучае ўжо зафіксавана. У пэўнай ступені мы атрымалі доказ існавання лёсу. Бо ўсё ўжо ёсць»... Далей Козыраў сцвярджае: «Існуе пэўная «размазанасць» будучага. У яе межах можа быць ажыццёўлена карэкцыя».

Даволі цікавую гіпотэзу распрацаваў на гэты конт член-карэспандэнт Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь Віктар-Альберт Іозефавіч Вейнік. Дарэчы, яго публічнае выступленне чакаецца 29 кастрычніка ў клубе «Аўра», што ў сталічным доме культуры «Юнацтва» па вуліцы Фабрыцыуса, 5.

У адпаведнасці з іх гіпотэзамі, лекар стварае ў думках вобраз здаровага чалавека, або вобраз таго, чаго недастае пацыенту для выздараўлення. Адбываецца пранікненне ў святая святых — нашу падсвядомасць. Каму хочацца, каб без яго ведама адбывалася такое ўмяшанне? Ды толькі вось механічнай, матэрыяльнай абароны ад гэтага няма.

Самым простым і надзейным спосабам абароны з'яўляецца поўнае нявер'е «ва ўсю гэту лухту». Але заглянуць за гарызонт вельмі хочацца. А вось ці можна і ці трэба?

Добра, калі ўздзеянне становіцца і зыходзіць ад высокадухоўнага і добрага чалавека. А можа ж быць і ўздзеянне некалькі іншага плана.

Зазірнуўшы за межы рэальнага свету, ужо цяжка спыніцца. Няведанне законаў яго існавання можа быць згубным. Ірвецца там, дзе тонка, а ў кожнага гэта сваё. Дарэчы, праваслаўная царква прытрымліваецца такіх жа асцярожных правілаў у адносінах бескантрольнага лячэння і іншых магчымасцей чалавека. Што не ваша — тое на шкоду.

Так, прыёмы абароны ад уздзеяння той жа псіхатропнай зброі павінны быць такімі ж, як і само ўздзеянне. А таму наша здароўе ў літаральным сэнсе ў нашых руках. Стварэнне злых вобразаў, пажаданне блізкаму зла не праходзіць бясследна ні для таго, хто жадае, ні для таго, каму гэтае пажаданне накіравана. Моцнае здароўе, спакойныя добрыя думкі (што цяпер для многіх з'яўляецца пэўнай цяжкасцю) — і верагоднасць згубнага ўздзеяння з боку зніжаецца.

Усё, што створана думкай чалавека, — думкай жа і ўзмацняецца, і змяншаецца. Калі гэта рытуал заклінання на шкоду — то і пагасіць такое ўздзеянне можна аналагічнымі дзеяннямі.

Таму публікацыі аб псіхатропнай зброі, стварэнні генератараў смяротных промняў непазбежна выкліча публікацыі аб стварэнні сродкаў абароны, таксама зробленых розумам чалавека.

Уладзімір МАКАРАЎ,
кандыдат тэхнічных навук.

АД АЎТАРА. Гэта, паважаны чытач, усяго толькі ўласная трактоўка фактаў, адна са шматлікіх гіпотэз. На самай справе ўсё можа быць інакш. Кожны сам выбірае.

НАША ДАСЬЕ

КАЛЕШКА Уладзімір Міхайлавіч — 1942 года нараджэння, прафесар, доктар тэхнічных навук, акадэмік, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі, аўтар адкрыцця ў фундаментальнай навуцы і ўладальнік некалькіх соцень патэнтаў на вынаходніцтва; віцэ-прэзідэнт Беларускай інжынернай тэхналагічнай акадэміі; 2 кастрычніка выбраны сустаршынёй партыі Беларускі навукова-вытворчы кангрэс. Жанаты, дзве дачкі, дзве ўнучкі і ўнук.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Уладзімір КАЛЕШКА:

«Натуральны стан чалавека— прадпрымальнасць»

— Устаноўчаму з'езду Кангрэса папярэднічалі дастаткова песімістычныя грамадскія прагнозы: маўляў, партыя прамыслоўцаў стане нейкім ценем былой КПБ з перспектывай перарастання ў партыю вайны...

— Гэта рэакцыя на мяркуемую аднамернасць дэлегацкага корпуса і намёк на магутнасць беларускага ВПК... Але насуперак чаканням скептыкаў, сакратарыят зарэгістраваў зусім аптымістычную карціну: з усёй рэспублікі сабраліся прадстаўнікі прамысловасці, будаўніцтва і навукі — дырэктары, інжынеры, рабочыя, канструктары, начальнікі цэхаў, майстры, рэктары, кіраўнікі трэстаў; сярэдні ўзрост — 46 гадоў. Увогуле, самая сіла, людзі справы, а не пустапарожняй балбатні.

А дэбаты, што разгарнуліся, і зусім прывялі гасцей у непаразуменне: наша праграма здалася ім востра радыкальнай.

— Давайце высветлім сітуацыю: у традыцыйным масавым уяўленні існуюць два палярныя палітычныя цэнтры: ПКБ і БНФ. Да каго бліжэй БНВК?

— Не толькі нам у Савецкім Саюзе — усяму чалавецтву хапіла нашага сумнага гістарычнага вопыту, каб пераканацца: партыйныя пастулаты любых таталітарных рэжымаў, спавядаюць яны нацыянал-сацыялістычную ідэалогію або ідэалогію класавай барацьбы, — аднолькава антынародныя.

Класавая ідэя, узятая на ўзбраенне тымі ж камуністамі, — гэта запалка пад парахавым склепам грамадства, гэта тупы стальны клін, які паспяхова забяспечвае глабальнае грамадскае процістаянне, гэта дарога, у канцы якой зусім не Храм, а грамадзянская бойня... Але дакладна гэтак жа супярэчаць грамадзянскаму міру, так неабходнай цяпер згодзе ў дзяржаве і ідэі нацыяналістычныя.

Вось чаму мы ўсімі законнымі метадамі будзем актыўна працівіцца любым спробам рэанімацыі або стварэння нацыяналістычных, класавых структур. Кангрэс шануе вялікую і трагічную гісторыю Беларусі, будзе ўсямерна садзейнічаць паўнакроўнаму ўсталяванню рэальнага суверэнітэту і сацыяльнай незалежнасці рэспублікі, неабарачальнасці дэмакратычных пераўтварэнняў.

— Гэта не дзяжурны палітычны рэверанс?

— Гэта наша рэальная палітычная філасофія.

— Можна прывесці некалькі яе тэзісаў, выключаючы ўжо заяўленыя аб нацыянальнай згодзе і палітычнай роўнасці?

— Пра эканоміку, відаць, у вас яшчэ пытанні будуць, таму некалькі сацыяльных штрыхоў: галоўная каштоўнасць грамадства — сям'я; яго будучае — дзеці; грамадская дамінанта — закон і справядлівасць аднолькавыя для ўсіх; натуральны стан чалавека — прадпрымальнасць; інтарэсы асобы вышэй за інтарэсы дзяржавы, класаў, нацыі...

— Пытанне ў сувязі з прыхільнасцю Кангрэса да ідэалаў свабоды і натуральнасці паводзін свабоднай асобы: хто можа быць членам БНВК? Ці дапускаецца ў вас, так сказаць, партыйны плюралізм?

— У партыю прымаюцца не толькі грамадзяне рэспублікі, але і беларусы, якія жывуць у любых замежных дзяржавах. Важныя ўмовы: член БНВК не можа знаходзіцца аднačасова ў іншай партыі. Але любы з маіх саратнікаў мае агаворанае статутам права на асабістую думку.

— Не прымаючы нацыяналізму, Кангрэс заяўляе, тым не менш, аб поўнай падтрымцы палітыкі нацыянальнага адраджэння...

— Так, і ў яго аснове побач з адраджэннем культуры, маралі нам бачыцца таксама прагматычная сацыяльная ідэя тэхнічнага, аграрнага плана: прафесіяналы-вытворцы павінны стаць па вартасці забяспечанымі, эканамічна і палітычна незалежнымі членамі грамадства.

— Ваша ацэнка цяперашняй эканамічнай сітуацыі?

— Празмерна складаная. Пакінем у баку агульнавядомыя прычыны, але нельга не ўказаць на распыленне бюджэту, бяздарнасць інвестыцыйнай палітыкі, што параджае неўспрымальнасць вытворчасці да навукова-тэхнічных дасягненняў. Маральна-сацыяльны патэнцыял вытворчага, навуковага комплексу згарае ў барацьбе за выжыванне.

Асабліва хачу сказаць, што дзеючае ў Беларусі канфіскацыйнае падаткаабкладанне пераводзіць усю эканамічную сістэму ў рэжым руціннага і невытворчага функцыяніравання, дзе няма месца для творчасці і перспектывы.

— Інакш кажучы, ідзе аграбленне народа?

— Так, існуючыя падаткі выгадныя не народу, а толькі Вярхоўнаму Савету і важным камандна - адміністрацыйным структурам. Вытворчая ж дзейнасць становіцца нерэнтабельнай. Затое заахвочваюцца камерцыйныя гандлёвыя арганізацыі, якія прадаюць сыравіну і прамысловыя тавары, імі не вырабляемыя.

Кіраўніцтва Рэспублікі Беларусь утапічна мяркуе, нібыта яно павінна карміць і апранаць грамадства — гэта ў прынцыпе няправільна, а зараз і практычна немагчыма. Грамадства само павінна карміцца і апранацца. Неабходна толькі даць яму для гэтага поўную свабоду. Але пры ўсім тым дзяржава павінна быць моцнай, здольнай прымусіць усіх падпарадкоўвацца закону.

Наогул, нам неабходна новая ацэнка сутнасці эканамічнай рэформы. У нас усё яшчэ вырашаюць, дазволіць або не прыватную ўласнасць. Улады не павінны, не маюць права яе дазваляць або не дазваляць — яны могуць толькі рэгуляваць яе, што абавязкова трэба адлюстраваць у Канстытуцыі РБ. Ужо цяпер, не чакаючы раздзяржаўлення, неабходна прызнаць за працоўнымі калектывамі права ўласнасці на ўвесь аб'ём ствараемага прыбытку.

— Сказанае вамі не зусім стасуецца з пазіцыяй таго ж Саўміна, які гучна аб'явіў, напрыклад, аб бескампраміснай вайне з карупцыяй...

— Хм-м, мала каму невядома, як тое, што Беларусь стала цэнтрам перакачвання рэсурсаў з Расіі, Украіны, Казахстана і ўласных запасаў на Захад, так і тое, што адпаведныя ліцэнзіі аплачваюцца імгненнымі вялікімі хабарамі.

Іншыя аферысты куды драбнейшыя... Але «вайну» ж аб'явілі не тым, і не другім! Замест, так сказаць, Гегеля, казлом адпушчэння спрабуюць зрабіць Гогаля — дзяржкамітэты накіроўваюць усе намаганні на вытворчасць: ідзе праверка кіраўніцтва прадпрыемстваў на прадмет іх удзелу ў камерцыйных структурах. Вось пазіцыя БНВК: калі дырэктар, галоўны інжынер садзейнічаюць продажу сыравіны, — дык вывадзі іх на чыстую ваду. Але калі яны ўвайшлі ў навукова-інжынерныя, укараняльныя, вытворчыя структуры малога бізнесу, якія фарміруюцца вакол буйных прадпрыемстваў, то гэта можна толькі вітаць. Бо тут мосцік ад навукі да вытворчасці. Той, хто спрабуе яго спаліць, — камуністычны паляўнічы «на ведзьмаў», які нацэліўся на знішчэнне і далейшы развал вытворчасці пад надуманай прапановай.

— Што ж, па-вашаму, павінна стымулявацца дзяржавай у пераходны перыяд?

— Перш за ўсё, падатковыя стаўкі трэба ўстанаўліваць на карысць вытворчасці прадуктаў харчавання, тавараў шырокага спажывання, расшырэння навукаёмістай прадукцыі.

Трэба павышаць ўзровень жыцця не праз дапамогу малазабяспечаным, а праз садзейнічанне развіццю якасці працоўных рэсурсаў, паляпшэнне эканамічнага клімату для прадпрымальнікаў - таваравытворцаў, трэба паклапаціцца аб хутчэйшай рэформе бюракратычнага і разбухлага адміністрацыйнага апарату.

Не трэба, паўтараю, па-папулісцку хітрыць: дапамагаць усім, каму цяжка, — гэта не пад сілу нават развітым багатым дзяржавам. Дапамога, якая зводзіцца да друкавання грошай, кансервуе галечу. Дапамагаць трэба толькі ў выключных выпадках, і толькі самым бездапаможным. А ў нас па іроніі лёсу ў гэтую катэгорыю трапіў... высокааплатны апарат улады — гэта ён праядае бюджэт і вытворчыя плошчы, пакідаючы астатнім свабоду самім паклапаціцца аб сабе. Такая вось справядлівасць...

— Ваша мадэль дзяржаўнага ўладкавання?

— Прэзідэнцкая рэспубліка з прафесійным парламентам (кангрэсам), незалежным судом, з урадам, кіраўнік якога выбіраецца парламентам і дзейнасць якога падкантрольная заканадаўчай уладзе.

Пры гэтым важна ўсведамляць, што людзі будуюць дзяржаву як сістэму абароны, па-першае, сябе як асобы, па-другое, сваёй маёмасці, па-трэцяе, дзяржава выконвае ролю гаранта таго, што кожны мае адпаведныя правы, валодае свабодай і можа на аснове законаў распараджацца сваёй уласнасцю.

— Вы, натуральна, за шматпартыйнасць?

— Права вылучэння кандыдатаў у дэпутаты або на пасаду прэзідэнта павінны мець толькі іх выбаршчыкі і палітычныя партыі. Апошнія аднačасова павінны быць пазбаўлены магчымасці неканстытуцыйнага ўмяшання ў дзяржаўную, гаспадарчую і адміністрацыйную дзейнасць.

— Што ж, шлях, выбраны БНВК, — гэта...

— ... гэта фарміраванне маральных, палітычных, сацыяльных і прававых умоў для свабоднага стварэння людзьмі розных формаў сваёй вытворчай дзейнасці, свабоднага адбору аптымальных формаў практыкай, самім жыццём. Кангрэс не прапаноўвае будаваць зараней сканструяванае грамадства; свабодная асоба будзе сфарміравана атмасферай свабоднай працы.

Аляксандр УЛІЦЁНАК.

РОЗГАЛАС

З ЧАРГОВЫМ КАНЦОМ СВЕТУ ВАС, СПАДАРСТВА!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Аднак гэта не вельмі проста, бо падкія на сенсацыю людзі ўжо «знайшлі» шэраг пацвярджэнняў будучай катастрофы. Так, астролагі прадказваюць 28 кастрычніка вельмі дрэнныя біярытмы, астраномы нечакана «адшукалі» астэроід, які ў гэты дзень павінен сутыкнуцца з Зямлёй, і менавіта з гэтага дня гастролі па Беларусі пачынае сумна вядомая панк-жлоб-рок-група «Сектар Газа», песні якой усе нармальныя людзі лічаць д'ябальшчынай.

Каментарый для «Звязды» старшыні Саюза баптыстаў Беларусі Івана Букатага:

— Ніякага канца свету 28 кастрычніка не будзе. У Бібліі пра гэта нічога не гаворыцца. Нават Хрыстос сказаў: «Ніхто не ведае, калі будзе прышэсце». Самае сумнае, што перад пачаткам сваёй акцыі паўднёвакарэйскія місіянеры не параіліся з рэлігійнымі дзеячамі.

І сапраўды, выяўляюцца дзве смешныя рэчы, якія ўшчэнт разбіваюць страшэнныя прагнозы місіянераў, што выклікалі літаральна паніку ва ўсіх колах насельніцтва рэспублікі. Папершае, у Бібліі, на якую так любяць абапірацца «прарокі» з Азіі, пра канкрэтную дату канца свету не гаворыцца ні слова. Яны проста фальсіфікавалі кнігу, якая з'яўляецца свяшчэннай для ўсіх хрысціян. А, па-другое, такія «прадказанні» чуюцца ад розных рэлігійных «нефармалаў» па некалькі разоў на год. Так, напрыклад, адна з сектаў Масквы «намеціла» чарговы канец свету на 24 лістапада 1992 года. Падобныя «мерапрыемствы» сталі ўжо традыцыйнымі і служаць, як правіла, для рэкламы той альбо іншай рэлігійнай арганізацыі. Вядома, што ў Паўднёвай Карэі пасля пропаведзяў гэтых місіянераў людзі распрадавалі ўсю сваю маёмасць і куплялі «білеты ў рай». Напэўна, і жыхарам Мінска прапануюць гэтыя райскія «ваўчэры» на тусоўцы, прысвечанай канцу свету, якая пройдзе ў парку Горкага 28 кастрычніка.

Так што без панікі, паважанае спадарства. Пакуль жылі і жывуць шарлатаны, ці то ад рэлігіі, ці то ад палітыкі, ці ад эканомікі, нас заўсёды будзе трэсці ад навін, падобных на «канец свету 28 кастрычніка».

Ва ўсякім выпадку, калі да канца свету застаўся адзін дзень, дык да канца падпісной кампаніі — цэлых пяць. Гэта да таго, што калі вы падпішацеся на «Звязду», яна знойдзе вас і на тым свеце.

Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Аб канверсуемасці беларускай журналістыкі

Дагавор аб сумесным выданні часопіса пад назвай «Белорусский деловой вестник» падпісалі Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, Беларускі лінгвістычны ўніверсітэт, акцыянернае таварыства «НІК» і прэзідэнт амерыканскай кампаніі «Кімэ інтэрнэшнл трэйд кансультант» Вільямс Кімэ. Часопіс будзе выдавацца, друкавацца і распаўсюджвацца ў ЗША, а збор, падрыхтоўка і перадача інфармацыі будзе здзяйсняцца беларускім бокам. Прыбытак ад выдання сумеснага часопіса будзе дзяліцца паміж бакамі, якія падпісалі гэтае пагадненне, пароўну.

Антаніна КУЧКО.

ГОРА-ЗЛОДЗЕЙ

Інакш і не назавеш чалавека, які папаўся ва універмагу горада Іванава Брэсцкай вобласці. Днямі ён паспрабаваў вынесці з гэтага гандлёвага прадпрыемства чаравікі, схаваўшы іх пад верхняй вопраткай. Аднак работнікі прылаўка аказаліся пільнымі і затрымалі няўдалага злодзея. Самае смешнае, што мужчына сабраўся выкрасці абутак не толькі рознага размеру, але яшчэ і на адну нагу.

Нахабства — другое шчасце

Галоўны заатэхнік саўгаса імя Кутузава Іван Іванавіч Гарбуноў здаў сваёй гаспадарцы цяля. Яго ацанілі ў 10.205 рублёў. Факт сам па сабе будзённы і нецікавы, калі б не адно «але»... Бычок, аказваецца, вырас на саўгаснай ферме, а заатэхнік, мякка кажучы, узяў яго дамоў. Крадзеж выявілі, на спецыяліста-выкрадальніка заведзена крымінальная справа. Вось такая «цялячая» гісторыя.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

«БІ-БІ-СІ»

Старшыня парламента Нахічэвані Г. Аліеў заявіў, што ўрад Азербайджана зрабіў няўдалую спробу скінуць яго з пасады. Аднак Народны фронт Азербайджана аспрэчвае гэта і сцвярджае, што Аліеў выдумляе з палітычнай мэтай.

Урадавыя войскі аднавілі кантроль над важнымі аб'ектамі сталіцы Таджыкістана. У Душанбе ўведзена камендангцкая гадзіна, уначы чуліся стрэлы танкавых гармат. У час штурму сталіцы кулябскімі атрадамі загінулі сотні людзей.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

Прэзідэнт Буш падпісаў закон аб дапамозе былым савецкім рэспублікам, згодна з якім павялічваецца ўклад ЗША ў развіццё рыначнай эканомікі краін СНД. Прамая дапамога ім будзе прадастаўлена ў суме 410 млн. долараў.

М. Гарбачоў заявіў, што Буш папрасіў яго не прымаць усур'ёз яго словы аб тым, што Амерыка перамагла ў «халоднай вайне» без дапамогі іншых. Але Гарбачоў сцвярджае, што Буш памыляецца ў сваіх меркаваннях.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

У Літве былыя камуністы зноў выходзяць на палітычную арэну. Як паведаміў германскі даследчы інстытут, Дэмакратычную партыю працы, нашчадка КПСС, падтрымлівае каля 40 працэнтаў насельніцтва, а прыхільнікаў Ландсбергіса толькі 23 працэнты.

Больш за тысячу ізраільцян на вуліцах Іерусаліма уступілі ў бойку з паліцыяй. Прычынай беспарадкаў стала забойства шасці ізраільцян у Паўднёвым Ліване. Яшчэ шэсць ізраільскіх салдат былі паранены.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

Прэзідэнт Чэчні Д. Дудаеў даў інтэрв'ю карэспандэнту радыёстанцыі ў Мюнхене. Вось асобныя вытрымкі з гэтай амаль гадзіннай гутаркі. Па словах лідэра Чэчні, ён не ведае, што такое Савет Расійскай Федэрацыі і кім ён створаны. І здзівіўся, калі даведаўся, што ў састаў яго ўваходзіць Ельцын. Дудаеў сказаў, што Чэчня, нягледзячы на поўную блакаду з боку Расіі, жыве па сваіх законах і ніякіх сувязей паміж адміністрацыяй Расіі і кіраўніцтвам Чэчні няма ўжо больш года.

Дудаеў адзначыў станоўчую ролю Канфедэрацыі горскіх народаў, якая паставіла пытанне аб аднаўленні былых самастойных дзяржаў Каўказа, што былі скасаваны ў 1921 г. Цяпер настаў час аб'яднання дзяржаў і народаў Каўказа. Выбары ў Грузіі Дудаеў не прызнае, бо ў іх не прымалі ўдзел Абхазія, Аджарыя, Мінгрэлія, Паўднёвая Асеція. У выбарах, па словах Дудаева, прымалі ўдзел не больш як 12 працэнтаў насельніцтва Грузіі, а таму яны незаконныя. Яны — фарс. Таму ў Грузіі будзе нарастаць барацьба.

Аб зброі. Нярэдка ў рэстаранах Грознага наведвальнікі разам з паліто вешаюць аўтаматы. На думку Дудаева, зброя — гэта гарант бяспекі. Спрадвеку чэчэнцы насілі зброю, каб абараніць сябе. Цяпер у кожнага чэчэнца ёсць зброя, і гэта — гарант стабільнасці.

Вярхоўны Савет Расіі — гэта неправавы механізм. У Расіі няма ніякай улады, а ўраду там звязалі рукі, ногі, завязалі вочы і б'юць па галаве.

На погляд Дудаева, да ўлады зноў павінен прыйсці Гарбачоў, якому не далі ажыццявіць свае планы. Гэта самае лепшае, што магла б зрабіць Расія. А Вярхоўны Савет трэба распусціць, бо народ хутка пойдзе каменнем разбіваць галовы прадпрымальнікаў.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

Выпуск «Розгаласа» падрыхтавалі: І. Карней, А. Коктыш, А. Сланеўскі, С. Сулкоўскі, І. Шчучэнка, У. Здановіч.

«Галоўнае — устанаўленне дэмакратычных нормаў і прынцыпаў...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

працоўка і падпісанне якіх, на маю думку, не зацягнецца. І яшчэ адна праблема: цяпер у Турцыі шмат бывае турыстаў з Беларусі, у будучым іх будзе яшчэ больш, і пакінуць іх сам-насам з праблемамі знаходжання ў нас таксама нельга...

Ідучы насустрач адзін аднаму, Турцыя і Беларусь павінны бліжэй ведаць адзін аднаго. Трэба ведаць як станоўчыя, так і адмоўныя бакі грамадстваў. І вось такія шчырыя і адкрытыя размовы, што мелі месца ў час нашага візіту да вас, і дапамогуць нам у збліжэнні.

— Што, на вашу думку, спадар Джындарук, з'яўляецца сёння самым галоўным для Беларусі?

— Двух дзён, якія я правёў у Беларусі, вядома, недастаткова, каб пазнаць краіну. Але ж мы шмат чытаем пра вашу рэспубліку, ды і спадар Шушкевіч у час візіту ў Турцыю шмат чаго расказваў пра яе. Так што ўяўленні аб тым, куды мы прыехалі, у нас ёсць. Галоўнае для вас сёння — устанаўленне дэмакратычных нормаў і прынцыпаў жыцця. Я прывяду тут паралель з нашай дзяржавай. Сёння Турцыя актыўна ідзе да ўсталявання моцнай дэмакратычнай структуры. Але зараз, бадай, нельга яшчэ гаварыць, што яна на сто працэнтаў ужо функцыяніруе. Аднак я ўпэўнены, што цяперашні склад турэцкага парламента ў стане давесці да канца тыя пераўтварэнні, якія б дазволілі называць Турцыю поўнасцю дэмакратычнай краінай. Па гэтаму пытанню ў нас поўная згода з усімі партыямі, што ўваходзяць у склад Вялікага нацыянальнага сходу, спрыяюць гэтаму і праекты дакументаў, падрыхтаваныя нашым урадам.

Не сумняваюся, што і Беларусь за кароткі час праявіць сябе, увальецца ў агульную сям'ю народаў свету, будзе мець свой моцны патэнцыял. Па шляху прагрэсу вы крочыце вялікімі тэмпамі. І на пасяджэнні вашага парламента, і зараз я хачу адзначыць: шлях, па якім ідзе Беларусь, няпросты, ён напоўнены цяжкасцямі, праблемамі. Аднак мэта, якая асвятляе гэты шлях, настолькі яркая, што няма сумнення ў поспеху пачатых спраў.

— Дарэчы, якія вашы ўражанні аб рабоце беларускага парламента?

— Я паназіраў, як вашы прадстаўнікі ў парламенце абмяркоўваюць праект новай Канстытуцыі Беларусі. Між іншым, гэта вельмі блізка мне і маім калегам: у нашай краіне да гэтага часу практычна на кожным пасяджэнні меджліса ідуць спрэчкі па тэксту Канстытуцыі. І гэта пры тым, што першая дэмакратычная Канстытуцыя Турцыі прынята ў 1921 годзе, і, як бачыце, да сённяшняга дня мы працуем над яе ўдасканаленнем.

— Спадар Джындарук, а што вы можаце сказаць аб стане дэмакратыі ў свеце наогул?

— Магчымасці дэмакратыі бязмежныя. Яна дапамагае ўмацаваць правы чалавека — чалавека, які з'яўляецца галоўнай асновай любога грамадства. Дэмакратычныя структуры даюць магчымасць развівацца больш дынамічна працвітанню і дабрабыту народаў. На працягу сарака гадоў я, як палітык, спрабаваў і спрабую ўнесці свой уклад у развіццё дэмакратыі ў Турцыі. На працягу іх я бачыў шмат поспехаў. Тым не менш, былі і няверныя крокі. У адным я пераканаўся цвёрда: калі вы шчыра, твар у твар, размаўляеце з народам, народ толькі дапамажа вам умацаваць дэмакратычныя структуры, якія і павінны ляжаць у аснове любога новага дзяржаўнага ўладкавання.

Турцыя адной з першых дзяржаў свету прызнала незалежнасць Рэспублікі Беларусь, накіравала сюды свайго пасла, — падкрэсліў Хюсаметцін Джындарук. — Мы самі яшчэ вельмі добра памятаем усе тыя праблемы, усе цяжкасці, якія адчувалі на першапачатковай стадыі станаўлення незалежнасці сваёй краіны. Нас збліжае не толькі наша мінулае. Нягледзячы на тое, што вы — на поўначы, а мы — на поўдні, мы разам з вамі можам пабудаваць і перакінуць мост у Еўропу.

— Такім чынам, мост Турцыя — Беларусь пачынае дзейнічаць?..

— Так, нам трэба больш ствараць сяброўскіх рабочых груп, наладжваць інтэнсіўныя сустрэчы — і не толькі на ўзроўні кіраўнікоў і членаў парламентаў; сумесна абмяркоўваць праекты канстытуцый; забяспечыць сістэматычную дзейнасць і абмен камп'ютэрнымі сістэмамі і багаццямі бібліятэк... Інакш кажучы, трэба найперш запоўніць вакуум інфармацыі, што існуе паміж дзвюма краінамі.

Думаючы аб пазітыўным заўтрашнім дні, — заначыў у заключэнне спадар Джындарук, — мы павінны найперш думаць аб дабрабыце свайго народа. Калі народ бачыць аддачу ад свайго ўрада, калі ён бачыць актыўныя крокі яго, вынікі дзейнасці — народ будзе падтрымліваць кіраўніцтва...

Анатоль МЯСНІКОЎ.

ПРАГНОЗ

Бывай, рублёвая прастора?

Здаецца, зусім хутка так званая «рублёвая зона» спыніць сваё існаванне. Краіны Балтыі, Азербайджан і Украіна фактычна ўжо выйшлі з яе. Актыўна рыхтуецца да гэтага і наша рэспубліка. Нацыянальная валюта — беларускі рубель — ужо аддрукавана ў Германіі і дастаўлена заказчыку. Заключаны прынцыповыя пагадненні з шэрагам заходніх фінансавых арганізацый аб прадастаўленні беларускіх сродкаў для арганізацыі свайго фонду стабілізацыі нацыянальнай валюты.

Выступаючы нядаўна на адной з прэс-канферэнцый, Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч заявіў, што адзіным фактарам, які стрымлівае ўвядзенне беларускіх грошай, з'яўляецца агульнае зніжэнне ўзроўню прамысловай вытворчасці ў рэспубліцы. С. Шушкевіч даў зразумець: калі гэты ўзровень удасца стабілізаваць, ён пагодзіцца з выхадам Беларусі з «рублёвай прасторы».

«Беларусь выштурхоўваюць з рублёвай зоны»,— сказаў кіраўнік парламента. Ён лічыць, што перш за ўсё гэтага дабіваецца Расія, прадпрыемствы і арганізацыі якой, як правіла, не выконваюць сваіх плацежных абавязацельстваў і арыентуюцца пераважна на клірынг. Савецкі рубель сёння фактычна ўжо не з'яўляецца плацежным сродкам унутры СНД, адзначыў Старшыня Вярхоўнага Савета.

Разам з тым і ён, і прэм'ер-міністр Вячаслаў Кебіч выступаюць за захаванне адзінай «рублёвай прасторы».

А між тым, разліковыя білеты Нацыянальнага банка Беларусі, празваныя ў народзе «зайчыкамі», пачынаюць выцясняць савецкі рубель з грашовага рынку рэспублікі. У Брэсцкай і Гродзенскай абласцях афіцыяльным рашэннем улад уведзены абмежаванні на хаджэнне савецкіх грошай. Прадукты харчавання, напрыклад, а таксама некаторыя прамысловыя тавары там цяпер прадаюцца толькі за «зайчыкі». Зарплата і іншыя выплаты мясцовым жыхарам выдаюцца толькі разліковымі білетамі. Кіраўнікі абласцей матывуюць свае дзеянні неабходнасцю абараніць спажывецкі рынак ад наплыву перакупшчыкаў з суседніх дзяржаў. Не выключана, што ўжо ў самы бліжэйшы час прыклад Брэсцкай і Гродзенскай абласцей пяройдуць і астатнія рэгіёны Беларусі. Адказваючы нядаўна на пытанні дэпутатаў, прэм'ер-міністр у парламенце заявіў аб намерах урада перавесці продаж дацыруемых з дзяржбюджэту прадуктаў харчавання і вырабаў прамысловасці выключна за разліковыя білеты Нацыянальнага банка Беларусі. Відаць, кіраўніцтва рэспублікі імкнецца яшчэ да ўвядзення нацыянальнай валюты выключыць з абароту савецкі рубель. Навошта? Хоць бы для таго, каб абараніць унутраны рынак ад чакаемага прытоку рублёвай масы з Украіны.

Сустракаючыся ў Мінску з ветэранамі вайны і працы, прэм'ер-міністр Вячаслаў Кебіч расказаў аб размове па тэлефоне з выконваючым абавязкі кіраўніка ўрада Расіі Ягорам Гайдарам. Потым прыйшло паведамленне, што быццам бы Я. Гайдар яму даў зразумець: у Крамлі ўсур'ёз думаюць друкаваць расійскую валюту. Гэта паведамленне па каналах інфармацыйных агенцтваў імгненна абляцела ўвесь свет, але было абвергнута прэс-службай урада Расіі. Праз некалькі дзён беларускі прэм'ер на прэс-канферэнцыі ў Мінску спаслаўся на тое, што яго словы былі вытлумачаны недакладна.

Калі прыслухацца да народнай мудрасці — «няма дыму без агню», — можна дапусціць, што лідэры шэрагу дзяржаў СНД дамовіліся ўвесці свае нацыянальныя грашовыя адзінкі. Але што ў гэтым выпадку стане з савецкім рублём? Ці будзе ён поўнасцю выведзены з абароту, або ператворыцца ў плацежны сродак унутры СНД накшталт еўрапейскага экю? «Экюізацыя» савецкай грашовай адзінкі, відаць, акажацца непатрэбнай, бо разлікі паміж дзяржавамі больш надзейна праводзіць, арыентуючыся на куды больш аўтарытэтны долар ЗША. А на ліквідацыі савецкага рубля як дзеючай грашовай адзінкі можна зарабіць пэўны палітычны капітал. Ненавісныя шырокім народным масам дзялкі ценявой эканомікі, якія захоўваюць па засеках дзесяткі мільёнаў наяўных рублёў, імгненна акажуцца ля разбітага карыта. Мяшкі несапраўдных грошай можна будзе выкарыстаць толькі для распальвання печы. Многім стомленым ад цяжкасцей і галечы «пераходнага перыяду» бясрэбранікам гэта спадабаецца. Ды і ў палку атрыбутаў дзяржаўнасці кожнай краіны будзе папаўненне — свая нацыянальная валюта.

Людміла ЛАЗОВІК, аглядальнік «Звязды».

КРЫМІНАЛ

Каляровы метал: афера за аферай

«Звязда» ўжо неаднойчы паведамляла аб аферах, звязаных з каляровым металам. На якія толькі хітрыкі не ідуць дзялкі, каб незаконна пераправіць гэты дэфіцыт праз тэрыторыю нашай рэспублікі!

...Супрацоўнікі ўпраўлення КДБ па Гродзенскай вобласці атрымалі інфармацыю аб тым, што адбываецца каля аднаго з транспартных прадпрыемстваў абласнога цэнтра. На першы погляд, нічога надзвычайнага: каляровы метал перагружаўся з адной машыны ў другую. Аднак справа ў тым, што абодва аўтамабілі былі з... прыбалтыйскімі нумарамі. Яшчэ адна машына (таксама з Прыбалтыкі) да таго часу ўжо загрузілася металам і накіравалася ў бок Брэста.

Вось што высветлілася ў працэсе праверкі. Аказваецца, каштоўны груз быў адпраўлены з Екацярынбурга ў адрас мінскага прадпрыемства «Рубін», на што і была выдадзена ліцэнзія. Далей гэты метал у «Рубіна» перакупіла літоўскае закрытае акцыянернае таварыства «Літа», каб пераправіць яго ў Германію. У гэтых мэтах «Літа» зафрахтавала два вялікагрузныя аўтамабілі. У Каўнасе на іх афармляюцца адпаведныя дакументы, яны пламбуюцца літоўскай мытняй і паражняком перасякаюць літоўска-беларускую граніцу, быццам загружаныя каляровым металам. Потым інспектар мытнай службы Літвы Вілюс Каўпнас прыбывае ў Гродна. Меркавалася, што пасля сапраўднай загрузкі гэтых машын металам ён зноў іх апламбуе, і ў выніку аўтамабілі накіруюцца за мяжу быццам з Літвы.

На шчасце, афера пацярпела крах. Абедзве машыны былі затрыманы, 25.503 кілаграмы металу канфіскаваны ў судовым парадку ў даход вобласці. Арганізатар незаконнай здзелкі— намеснік дырэктара акцыянернага таварыства «Літа» Гедрус Клусіс аштрафаваны на 10 тысяч рублёў.

Або яшчэ. Нядаўна ў адрас гродзенскага вытворчага аб'яднання «Азот» ад саратаўскага прадпрыемства «Поўдзеньтрансгаз» паступілі 7 вагонаў з 427 тонамі латуні на падставе заключанага дагавора. Але гэты дакумент (у якім, дарэчы, гаворка ішла не пра латунь, а пра другасную сыравіну) аказаўся фіктыўным, паколькі ні ў Гродна, ні ў Саратаве арыгінал дагавора знайсці не ўдалося. А паколькі ні адпраўнік, ні атрымальнік грузу не ўстаноўлены, транспартная пракуратура яго затрымала. І вось тут свае правы на метал пачала даказваць... адна з літоўскіх будаўніча-акцыянерных фірмаў.

Дзіўная гісторыя здарылася і ў Лідзе, куды з Екацярынбурга прыбылі тры вагоны медзі ў злітках (усяго 204 тоны) для мясцовай фірмы «Полюс», размешчанай па вуліцы Гедыміна, 31. Усё быццам як і трэба, за выключэннем «дробязі»: ні такой фірмы, ні вуліцы з такой назвай у горадзе няма. Праўда, праз некалькі дзён у Лідзе ўсё ж з'явіліся прадстаўнікі «Полюса» (фірма мае літоўскае паходжанне), якіх затрымалі пры спробе вывезці атрыманы з Екацярынбурга метал у Літву.

Між іншым, некаторыя аферы літоўцы ажыццяўляюць дзякуючы цеснаму «супрацоўніцтву» з жыхарамі нашай рэспублікі. Напрыклад, у канцы верасня на тэрыторыі Астравецкага раёна была затрымана аўтамашына з 9 тонамі алюмініевых труб, якія спрабавала незаконна вывезці ў Літву магілёўскае МП «Рэкорд». А на лясной дарозе непадалёк ад літоўска-беларускай мяжы ў Воранаўскім раёне затрымалі машыну з меддзю. Аказалася, што спачатку пад выглядам вырабаў з чорных металаў груз паступіў з Брацка на Ваўкавыскі завод ліцейнага абсталявання, а потым пад кіраўніцтвам галоўнага інжынера гэтага прадпрыемства павінен быў перакачаваць у Вільнюс, у літоўска-шведскае таварыства «Элга». Дарэчы, як потым стала вядома, гэты метал у Брацку быў украдзены.

Дзякуючы намаганням супрацоўнікаў КДБ і міліцыі на шляху многіх афер ставіцца заслона. Але, як кажуць, няма роду без выроду. Нядаўна арыштаваны тры работнікі міліцыі, якія дзяжурылі на трасе Мінск—Вільнюс у Смаргонскім раёне. Атрымліваючы салідны «ганарар», у тым ліку і ў валюце, яны не «заўважалі» аўтамашын, на якіх у Літву вывозіліся дэфіцытныя тавары. Смаргонская пракуратура ўзбудзіла супраць хабарнікаў крымінальную справу.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Беларусь наперадзе. Ці ў радасць гэта?..

Працягвае ліхаманіць валютныя рынкі дзяржаў Садружнасці і суседніх краін. Па стану на мінулы тыдзень курс замежных грошавых адзінак быў такі (першая лічба — купля, другая—продаж):

	Эстонскі крэдытны банк (да кроны)	«Ahals» — Рыга (да латв. рублiса)	Банк «Zitimpex» — Вільнюс (да літ. талона)	«Прамбудбанк» — С.-Пецярбург (да рас. рубля)	«Прыорбанк» — Мінск
Долар ЗША	11,87—12.83	173—184	247—257	280—308	310—339
Марка ФРГ	8—8,3	117—125	163—172	186—215,6	215—230
Фінская марка	2.42—2.55	32—39	50.60—52.60	58—63.80	60.00—
Канадскі долар	9.26—9.64	120—148	182.0—189.1	215—236	240—

Такім чынам, курс валют у Беларусі застаецца найбольш высокім і працягвае расці. Прычыны вядомыя, мы аб іх ужо пісалі, —пазбаўляюцца ад рублёў Украіна, Літва. У прыбалтыйскіх жа дзяржавах з увядзеннем уласнай валюты ці яе часовага замяняльніка курс даволі стабільны. Найбольш цвёрда трымаецца эстонская крона. Вядома, эканамічныя цяжкасці гэтая краіна зведвае не менш, чым мы. Эстонію выручае пакуль Міжнародны валютны фонд. Латвія выпусціла 117 млрд. рублісаў, і гэтая колькасць іх, як паведаміла «Балтийская газета», з'яўляецца пастаяннай з пачатку эканамічнай рэформы — на працягу больш чым трох месяцаў.

ЧАС ЛІЧЫЦЬ «КУРАНЯТ»

ФУТБОЛ

Першы этап другога нацыянальнага чэмпіяната Рэспублікі Беларусь па футболу выйшаў на фінішную прамую. У наступныя суботу і нядзелю каманды-ўдзельніцы правядуць апошні тур першага круга, а арганізатары аб'яваць перапынак да вясны-93. Будзе час і магчымасць ўзважыць набыткі, прааналізаваць пралікі і ўпушчэнні і ў саміх футбалістаў, і ў трэнераў, і ў спецыялістаў, і, натуральна, у нас... А пакуль што — аб выніках перадапошняга тура спаборніцтваў.

Так ужо распарадзіўся расклад чэмпіяната, што ў двух матчах, што прайшлі ў мінулую суботу, сустрэліся старыя сябры-сапернікі — віцебскі «КІМ» з магілёўскім «Дняпром» і гродзенскі «Хімік» — з брэсцкім «Дынама». Яшчэ зусім нядаўна яны высвятлялі адносіны ў другой лізе першынства былога Саюза ССР, а сёння — раўназначныя і паўнапраўныя ўдзельнікі нацыянальнага чэмпіяната сваёй рэспублікі. І, трэба сказаць, што як у падборы футбалістаў, так і ў тактыцы гульні калектывы практычна аднолькавыя. Ці не пагэтаму перад паядынкамі іх мала хто рызыкаваў выказваць прагноз: мяч жа, як вядома, круглы...

Аднак нічога незвычайнага не адбылося: як і належыць гаспадарам, «КІМ» і «Хімік» атрымалі перамогі. І гэтыя ачкі вельмі істотна «адкарэкціравалі» турнірную табліцу.

Да паездкі ў Віцебск «Днепр» сем тураў не ведаў горычы паражэнняў. Але, «не прыняўшы» гэта пад увагу, віцябляне літаральна накаўціравалі свайго саперніка. Сяргей Вехцеў і Вадзім Карцаў у першым тайме і той жа Вехцеў пасля перапынку тройчы прымусілі магіляўчан пачынаць з цэнтра поля. І толькі за дзве мінуты да фінальнай сірэны лідэр атак «Дняпра» Андрэй Скарабагацька з пенальці адквітаў адзін мяч. 1:3 — так футбалісты з Магілёва не прайгравалі даўно ўжо.

А вось паядынак у Гродна быў больш роўным. Толькі аднойчы — на 30-й мінуце аднаму з гаспадароў — паўабаронцу Паўлу Бацюце — удалося забіць гол. Але і 1:0 — перамога, прычым важкая, патрэбная... Не паскупіліся адзначыць яе і кіраўнікі гарадскіх улад горада над Нёманам: пасля матча лепшым ігракам «Хіміка» Юрыю Мазурчыку і Віктару Юйко яны ўручылі прызы — каляровыя тэлевізары!

І яшчэ некалькі падрабязней пра адну сустрэчу з гэтага тура. Мінскія дынамаўцы — лідэры сезона-92, каб не ганьбіць сваё рэнаме, схаваліся ад нешматлікіх сваіх прыхільнікаў, што апошнім часам усё ж прыходзілі на галоўную спартыўную арэну сталіцы, у... Стайкі. 100 найбольш настырных прыхільнікаў «знайшлі» іх і там, аднак асалоды ад гульні не атрымалі. Усяго адзін гол (ды і той з пенальці) прынёс дынамаўцам сціплую перамогу над адным з аўтсайдэраў чэмпіяната — віцебскім СКБ «Лакаматыў».

Іншыя вынікі — наступныя: «Тарпеда» (Магілёў) — «Тарпеда» (Мінск) — 3:1, «Ведрыч»—«Беларусь» — 2:2, «Металург»—«Гомсельмаш»—0:1, «Шахцёр» — «Будаўнік» — 0:0, «Абутнік» — «БелАЗ» — 2:1.

Перад апошнім фінішным рыўком турнірная табліца мае такі выгляд:

	Г	В	Н	П	М	А
Дынама (Мн)	15	13	2	0	39— 7	28
Беларусь	15	9	3	3	25—12	21
КІМ	14	7	5	2	18— 8	19
Хімік	15	7	5	3	14—15	19
Тарпеда (Мг)	15	6	7	2	21—10	19
Днепр	15	7	4	4	21—16	18
Дынама (Бр)	15	7	4	4	18—10	18
Шахцёр	15	6	4	5	12—15	16
Трактар	15	5	6	4	12— 6	16
Тарпеда (Мн)	15	3	7	5	15—18	13
Гомсельмаш	14	4	4	6	9 —15	12
Металург	16	4	3	9	17—25	11
Будаўнік	14	4	3	7	8 —13	11
Ведрыч	14	3	5	6	13—20	11
Лакаматыў	15	2	5	8	15—23	9
Абутнік	15	2	3	10	9 —25	7
БелАЗ	15	1	2	12	9 —37	4

Сярод бамбардзіраў наперадзе Уладзімір Каваленя («Шахцёр») — 8 мячоў. На рахунках Сяргея Бараноўскага («Дынама» Мн), Юрыя Мазурчыка («Хімік»), Алега Пуцілы («Беларусь») і Андрэя Скарабагацькі («Днепр») — па 7.

СКАНДАЛЫ

СЯМ'Я — ІНСТЫТУТ СВЯШЧЭННЫ. У ГАНДЛІ ТЫМ БОЛЬШ

Агульнавядома, што цешчу і зяця вельмі часта звязваюць не самыя лепшыя адносіны. Напэўна, сярэднестатыстычная цешча проста па прыродзе сваёй не здольная аб'ектыўна ацаніць плюсы свайго зяця і таму ўсяляк перабольшвае яго мінусы. Неаднойчы менавіта цешчы сталі прычынай развалу маладых сем'яў. Відаць, таксама па прычыне сваёй біялагічнай будовы. Раззлаваныя зяці склалі пра цешчу такую процьму анекдотаў, што па колькасці з імі можа спаборнічаць хіба толькі стары цыкл пра небараку Васіля Іванавіча з Пецькам. Цешчы, у сваю чаргу, адказваюць з'едлівымі прымаўкамі накшталт «Зяць любіць узяць».

Але ёсць і шчаслівыя выключэнні. Трапляюцца (як выйгрыш у латарэі) цешчы, якія ставяцца да зяцёў бы родныя маці — аддана і клапатліва...

Напэўна, кожны ведае ў Мінску магазін «Богатырь» па вуліцы Прытыцкага. Дом, на першым паверсе якога ён размешчаны, стаіць на пад'ёме вуліцы, таму магазін атрымаўся прыступкамі. У самым нізе ёсць асобны ўваход, і частка гандлёвай плошчы адгароджана. Калісьці там размяшчаўся аддзел уцэненых тавараў, потым яшчэ нешта, а цяпер прытуліўся камерцыйна-камісійны магазін таварыства з абмежаванай адказнасцю «Трэйдынт Лтд» — звычайны, як кажуць, «камок».

Прычым жа тут цешчы і зяці, з якіх пачалася размова? А прытым, што дырэктарам АГП «Богатырь» (які ўжо не магазін, а арэндна-гандлёвае прадпрыемства) з'яўляецца менавіта цешча, Мількевіч Галіна Сямёнаўна, а дырэктарам «Трэйдынт Лтд» — зяць, Шаблінскі Уладзімір Васільевіч. Гэткі сямейна-камерцыйны тандэм.

Дарэчы, у магазіне ёсць і свой камерцыйна-камісійны аддзел. Навошта ж, здаецца, яшчэ адзін, зяцёў? Толькі каб роднаму чалавечку работу даць ва ўмовах растучага беспрацоўя? Не зусім. Праз свой «камок» цэнтралізавана атрыманы з базы тавар з «накруткай» не прадасі, а праз зяцеў — калі ласка.

Вось накладная № 01085 ад 16.09.92 г. Згодна з ёй АГП «Богатырь» адпушчана ТАА «Трэйдынт Лтд» партыя абутку:

валёнкі мужчынскія — 20 пар;
боты мужчынскія зімовыя — 50 пар па 1.560 рублёў;
боты жаночыя — 40 пар па 1.440 рублёў;
туфлі жаночыя — 20 пар па 480 рублёў;
паўчаравікі мужчынскія — 25 пар па 840 рублёў;
боты ПВХ — 10 пар па 404 рублі;
боты гумавыя жаночыя — 10 пар па 162 рублі.

Лішні быў гэты абутак у магазіне? Наўрад ці. Я прайшоўся па яго гандлёвай зале, паглядзеў. Там, дзе раней была толькі секцыя жаночага абутку, цяпер размясціліся і жаночы, і мужчынскі аддзелы. І ў абодвух асартымент надзвычай сціплы. У «Трэйдынт Лтд» — куды лепшы. Цэны, праўда, таксама.

Праз зяцеў «камок» за вышэйпералічаны тавар можна смела браць утрая. А можна яго і ў Польшчу, скажам, звезці. Таксама «навар» нядрэнны. АГП «Богатырь» так рабіць не можа, а недзяржаўная структура ТАА «Трэйдынт Лтд» — лёгка.

Узнікае пытанне, ці мае права на жыццё гэты «сямейны падрад» з пункту гледжання законнасці? Але гэта залежыць ад таго, з якога боку глядзець.

АГП «Богатырь» заключала з упраўленнем гандлю Мінгарвыканкома гаспадарчы дагавор арэнды, у п. 3.3 якога арандатар чорным па беламу абавязваецца: «Забяспечваць **рознічны** гандаль таварамі з высокім узроўнем абслугоўвання, ажыццяўляць іншую эканамічную дзейнасць, вызначаную статутам арандатара». Заўважым, што гаворка тут ідзе менавіта пра рознічны, а не аптовы гандаль (пра абяцанне высокага ўзроўню абслугоўвання наогул прамаўчым).

Але дагавор арэнды падпісаны 7 мая 1992 года, а ўжо 26 мая АГП «Богатырь» рэгіструе ў Фрунзенскім райвыканкоме свой статут, дзе ў п. 2.2.1. закладзена ўжо «арганізацыя **рознічнага і аптовага** гандлю айчыннымі і імпартнымі таварамі».

Цікава, ці чыталі гэты статут у выканкоме, а калі чыталі, то ці зразумелі, што канкрэтна ўзаконьваюць сваім подпісам?

Такім чынам, цешча і зяць плённа працуюць поплеч і адчуваюць сябе выдатна. І ўжо цяжка правесці дакладную мяжу паміж іх гандлёвымі прадпрыемствамі. Скажам, ТАА «Трэйдынт Лтд» трымае на складах АГП «Богатырь» 156 скрынак гарэлкі «Пшанічная». Ніякіх дакументаў на арэнду складскога памяшкання пры гэтым няма і ў паміне, як, вядома ж, няма і платы за яе. Альбо яшчэ: прадаўшчыца пераходзіць з магазіна на работу ў «Трэйдынт Лтд», ужо стаіць там за прылаўкам, аднак ніякіх загадаў на гэты конт нідзе не выдаецца, у працоўнай кніжцы адпаведных запісаў не робіцца.

Нават нейкую дакументацыю цешча і зяць губляюць разам. На дзвярах аб'ява: «Просьба згубленыя дакументы АГП «Богатырь» і ТАА «Трэйдынт Лтд» вярнуць за ўзнагароджанне дырэктару ці адміністратару магазіна».

У часы так званага «застою» ўлады ўсяляк заахвочвалі стварэнне працоўных дынастый. Афіцыяльна — сталявараў, хлебаробаў, машынабудаўнікоў і іншых, неафіцыяльна—апаратнай наменклатуры і армейскага генералітэту. Кіраўнікі цяперашняй генерацыі таксама, відаць, не супраць адраджэння гэткай слаўнай традыцыі. Нават у такой далікатнай сферы, як гандаль (бо выпадак наш, на жаль, далёка не адзінкавы). Інтарэсы ж астатняй часткі насельніцтва, як і раней, не ўлічваюцца.

Аляксандр БЯРСУДСКІ.

ШТО ТРЭБА ЧАЛАВЕКУ ДЛЯ ЖЫЦЦЯ?

● У ГАСЦЯХ У НАШЫХ СУАЙЧЫННІКАЎ У ЗША ● І ПРАЗ 40 ГАДОЎ ЯНЫ ГАВОРАЦЬ АДНО АДНАМУ: «Я КАХАЮ ЦЯБЕ» ● НЯЛАСКАВАЯ РАДЗІМА ПА-РАНЕЙШАМУ ВАБІЦЬ ІХ

У ДОМ ДА СПАДАРОЎ ЛІТАРОВІЧАЎ у адзін з выхадных мяне прывезла Надзя Кудасава. Сказала: «Не пісьменнікі, не палітыкі, не прафесары і не адвакаты, але ж мае найлепшыя сябры».

Ліза Літаровіч — маленькая, аграбная, вясёлая і рухавая жанчына (я і ўявіць не магла, што ёй [illegible]) хуценька пачала збіраць на стол. Яе муж, Лявон Літаровіч, пасля нядаўняй цяжкай аперацыі на сэрцы быў дома. Адчуваў сябе някепска і з задавальненнем прыйшоў пагутарыць з госцяй з Беларусі.

— Хварэць у Амерыцы дорага?—адразу папыталася я.

— Безумоўна, асабліва калі трэба рабіць складаную аперацыю, доўга ляжаць у шпіталі. А мяне ўжо двойчы аперыравалі. Але я маю «іншурэнс». Што гэта такое? Калі ты працуеш на нейкім прадпрыемстве, то яно за кошт сродкаў сацыяльнага забеспячэння аплачвае тваё медыцынскае абслугоўванне. Калі майго «іншурэнс» не хапае на пакрыццё расходаў, можна ўзяць з жончынага. Мне, у прыватнасці, нягледзячы на тое, што давялося некалькі разоў ляжаць у шпіталі, лячэнне нічога не каштавала. Увогуле ж мы матэрыяльна добра забяспечаны. Усё, што трэба чалавеку для жыцця,—маем.

Апошнія словы Лявона Літаровіча прымусілі мяне задумацца. Што ж чалавеку ўвогуле трэба для жыцця? Дом, сям'я, работа, ежа. Здаецца, не так ужо і многа. Праўда, кожны ўкладвае ў гэтыя паняцці свае ўяўленні. У амерыканцаў дом — двух-, трохпавярховы катэдж з гаражом на два, а то і тры аўтамабілі (для кожнага дарослага члена сям'і). Менавіта такі дом у Літаровічаў. Жывуць у ім утрох: Ліза, Лявон і іх старэйшы сын Расціслаў, які пасля нядаўняга шлюбу вярнуўся да бацькоў і мяркуе быць з імі толькі часова. У Амерыцы ўвогуле не прынята жыць з дарослымі дзецьмі. Так, да прыкладу, малодшы сын Літаровічаў, хаця і не мае сям'і, набыў ужо ўласны дом. Дачка з мужам пасяліліся таксама асобна.

Лявон Літаровіч збольшага паказаў мне свае апартаменты. Лесвічкі ўніз вядуць на так званы ніжні гаспадарчы паверх. Тут размясціліся аўтаматычныя машыны для мыцця і сушэння бялізны, адзення — гаспадыні застаецца толькі прасаваць. Лесвічкі ўверх — у жылыя пакоі. Падлога ў іх усё засцелена мяккімі, роўнакаляровымі дыванамі [illegible]. На кожным паверсе па 3—4 пакоі.

Спадар Лявон — вялікі знаўца ён і розных напіткаў. З гордасцю ён паказаў мне сваю калекцыю, дзе захоўваюцца адзначаныя дзесяткамі медалёў каньякі, ромы, настойкі з усяго свету. Некаторыя з іх набываліся ў тых краях, дзе давялося ім з жонкай адпачываць ці падарожнічаць.

Ні Лявон, ні Ліза не лічаць сябе багатымі людзьмі. Так, кажуць яны, жыве большасць амерыканцаў, якія сумленна працуюць. А пачыналі яны, між іншым, з нуля.

— У Амерыку мы прыехалі ў 1950 годзе, — кажа Лявон.— А да таго шэсць гадоў прабылі ў лагерах у Нямеччыне. Не дай Божа, як нацярпеліся. Абарваныя, галодныя, застрашаныя, мы нічога не мелі. Памятаю, выправіліся работу шукаць. Не ведалі, дзе аўтобус спыняецца, куды ідзе, як папытаць пра гэта ў тутэйшых жыхароў. Але ж мы з братам знайшлі працу на цагельні. Работа там была надзвычай цяжкая: увойдзеш у печ, дзе цэгла гарачая, — скура, здаецца, лопаецца. Пару месяцаў вытрымалі. Пасля знайшлі працу на фабрыцы, дзе цыгарэты робяць. Там я і прарабіў 39 гадоў. Спачатку рабочым, а пасля інспектарам, які адказвае за якасць вырабаў.

Пасля Нямеччыны Амерыка здавалася нашым беларусам раем. Бацька Лізы, які меў [illegible] і якому доктар увесь час забараняў курыць, працаваў: «Памру, а не кіну!». Казаў: «Тут, напэўна, Бог паселіўся, і я хачу як мага больш пажыць». З таго часу не бачылі яго з цыгарэтай.

У Лізы, якая трапіла ў Амерыку разам з бацькамі і братамі таксама з Нямеччыны, свае ўспаміны аб сустрэчы з гэтай краінай. Іх сям'ю ўзяла пад сваю апеку царква ў Пенсільваніі. Кожны тыдзень прыносілі ежу, адзенне — выбірай, што хочаш. Пазней багатая фабрыкантка [illegible] якасці [illegible] для эмігрантаў дом. У ім яны паўгода жылі, пакуль не [illegible].

Нашым землякам было цяжка на чужыне, нягледзячы на тое, што Амерыка прыняла іх ласкава. Мясцовыя жыхары дапамагалі стаць на ногі. У Пенсільваніі, дзе пасялілася сям'я Лізы, яны пазнаёміліся з эмігрантамі з Беларусі. [illegible] Саўт-Рыверы [illegible] зняліся [illegible]ды. Там [illegible] сустрэлі[illegible] Кудасавых [illegible] свае [illegible] болей. [illegible], з коранем вырваныя з роднай глебы і занесеныя ветрам у далёкі край, яны пачалі прыжывацца і прыстасоўвацца да новых умоў, наладжваць у беларускім асяроддзі сваё беларускае жыццё. Шмат сіл і намаганняў прыклаў і асабіста спадар Лявон Літаровіч, каб паўстала ў Саўт - Рыверы беларуская праваслаўная царква з грамадскім цэнтрам.

— Царква Ефрасінні Полацкай арганізавалася яшчэ ў 1950 годзе, — расказвае Л. Літаровіч, — але не мелі мы свайго будынка, бедныя былі. Арандавалі спачатку маленькі магазінчык, праз пару гадоў купілі сінагогу, а тады сталі дабівацца ад горада, каб атрымаць кавалак зямлі для пабудовы царквы і грамадскага цэнтра. Горад прадаў нам за невялікі кошт — 3.400 долараў—3 акры з чвэрцю зямлі.

Усё рабілі сваімі сіламі за ўласны кошт. Парафія была якіх 400 чалавек. Ад сям'і звычайна давалі па тысячы долараў. Тыя ж, што займаліся бізнесам, болей — па 4, а то і па 8 тысяч. Хто колькі мог. А гэта ж тады немалыя грошы былі!

Кожны ад сваёй сям'і заказваў ікону за свой кошт. Я ж у свой вольны час працаваў на ўзвядзенні царквы і нашай залы. Пасля абеду іду на фабрыку, дзе звычайна змена па 12—16 гадзін, а з раніцы —на будоўлю. Дзе толькі сілы браліся, дзіўлюся цяпер сам.

Напэўна, не такім ужо бязвоблачным было жыццё маладой сям'і Літаровічаў. Былі цяжкасці з мовай, і не адзін год, пакуль не сталі думаць па-англійску, а не перакладаць са сваёй беларускай. Але жылі яны з Богам у душы. Бог дапамагаў ім быць цярплівымі, міласэрнымі і спагадлівымі. Калі дзеці былі зусім малыя, то ў царкву на службу Ліза і Лявон насілі іх на руках, калі хлопцы падраслі, — сталі прыслужнікамі ў свяшчэнніка. «Без Бога—не да парога», — любіць паўтараць Лявон.

Мусіць, і сапраўды Боскай ласкай застаўся ён жывы ў час вайны, калі пад Барысавам, дзе яны жылі, трапіў пад перастрэлку немцаў з атрадам партызан. Маці паслала тады Лявона занесці вазон да сястры. Ледзь выйшаў з вёскі, як на яго сыпануў з кустоў град куль. Сямігадовы ж брат яго, Валодзя быў тады тройчы паранены, застаўся інвалідам.

Амаль 50 гадоў прайшло з таго часу, як Ліза і Лёня Літаровічы воляю абставін вымушаны былі апынуцца далёкадалёка ад сваёй радзімы. За гэты доўгі час яны так і не пабывалі на Беларусі. Лявон казаў мне, што ім вельмі хочацца паехаць туды, дзе яны нарадзіліся, дзе прайшло іх, хаця і не вельмі шчаслівае і раданае, але незабыўнае дзяцінства. На пытанне, чаму вырашылі не вяртацца дамоў пасля вайны, бо ніякай жа віны не мелі перад савецкай уладай, Лявон, не раздумваючы, кажа:

— Баяліся, хаця сапраўды ніякіх грахоў не мелі. Гэта ж не сакрэт, што ўсіх, хто нават насільна быў вывезены ў Нямеччыну, там працаваў у час вайны, савецкія ўлады лічылі здраднікамі, прадажнікамі. Іх адпраўлялі ў лагеры, у ссылкі, як ненадзейных, падазроных элементаў. Нічога добрага з таго вяртання не было б, — самі ведаеце. Мы не толькі інтуітыўна адчувалі, якая бяда чакае нас на радзіме, нешта і ведалі. Калі скончылася вайна, то ў нашых лагерах, а мы жылі ў англійскай зоне, сталі паяўляцца афіцэры з ваенкаматаў, якія агітавалі ехаць дамоў. Некаторыя тады згадзіліся. Іх жа перавезлі ва Усходнюю Нямеччыну, а там сем'і параздзялялі, жанчын у адзін лагер, мужчын — у другі, дзяцей—у трэці. Тыя, што ўцяклі адтуль, расказалі нам пра ўсё гэта.

— А насільна не забіралі?

— Бывала і такое. Хапалі проста на вуліцы, садзілі ў грузавыя машыны і перавозілі ў савецкую зону акупацыі. Як склаўся лёс тых людзей, ніхто не ведае. Напэўна, трагічна. Разумееце, многія беларусы, рускія, украінцы вымушаны былі застацца на чужыне, выбраўшы жыццё ў эміграцыі замест несправядлівых абвінавачанняў і пакаранняў у родным краі.

Ліза і Лявон Літаровічы, як мне здаецца, так і не сталі сапраўднымі амерыканцамі, прагматычнымі ва ўчынках і паводзінах. Іх беларускасць захавалася і ў спосабе мыслення, і ў своеасаблівай разважлівасці, памяркоўнасці, у чыста славянскім альтруізме і адкрытасці натуры, схільнай да самаахвярнасці.

Сям'я нашых землякоў — Лізы і Лявона Літаровічаў, напэўна, не ўнікальная, і я не збіраюся ідэалізаваць яе. Хаця сем'і, вядома, існуюць розныя. Бывае, жывуць разам, лічыцца, што сям'ёй, а на самай справе кожны паасобку: кожны сам па сабе, без асаблівай прыхільнасці і маральных абавязкаў у адносінах адзін да аднаго. У прынцыпе такое суіснаванне цяжка назваць сям'ёй. У Літаровічаў жа моцная, у нечым нават патрыярхальная сям'я, дзе захаваліся духоўныя сувязі паміж старэйшымі і малодшымі, дзе адносіны сагрэты душэўнай цеплынёй і любоўю. Так, любоўю, якою ганарацца пражыўшыя разам сорак гадоў муж і жонка Літаровічы. Калі летам 1991 года Лявону стала кепска і яму зрабілі аперацыю, Ліза, як толькі дазволілі наведаць мужа, купіла прыгожы святочны паветраны шарык, якія звычайна дораць адзін аднаму маладыя закаханыя. На ім былі напісаны тры словы: I love you.

Спытаеце, а ці былі ў гэтай сям'і праблемы з дзецьмі, і якія? Не ўтрымалася ад пытання і я.

— Безумоўна, маладыя інакшыя, чым мы, з гэтым нельга не лічыцца, але ж калі бацькі перастаюць кантраляваць дзяцей, даюць поўную свабоду і тыя робяць усё, што прыйдзе ў галаву, то дабра ад іх чакаць цяжка. Мы гадавалі траіх і таксама сутыкнуліся з праблемамі пераходнага ўзросту, — прызнаўся Лявон. — Але асаблівых цяжкасцей не адчулі — жылі заўсёды дружна.

...Цяпер я часта прыгадваю сям'ю Літаровічаў з Саўт-Рывера. Калі ад'язджала, прыйшоў пабачыцца брат Лявона— Уладзімір. Той самы, што дзіцем быў паранены ў сутычцы немцаў з партызанамі. Мы сядзелі ў засаджаным кветкамі ідылічным дворыку, і толькі пусты рукаў кашулі Уладзіміра Літаровіча нагадваў пра перажытае ім, пра трагічныя падзеі вайны. Неяк нечакана я прыгадала ў той момант магілу пляменніка братоў Літаровічаў — Яўгена Селіванава. Ён ляжыць на могілках пры царкве святой Ефрасінні Полацкай у Саўт-Рыверы. Сёння яму было б 40, а загінуў у 30, маладым, прыгожым, у росквіце сіл на в'етнамскай вайне. Якая злая і жорсткая іронія лёсу, падумалася. Нават і тут, у благаслаўлёнай Богам, квітнеючай Амерыцы нельга быць упэўненым у шчаслівай будучыні сваіх дзяцей.

Таццяна АНТОНАВА.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

27 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

16.30. Пазакласнае чытанне. 4-ы клас.
16.50. «Сто першы». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
18.00. Дак. фільмы «Сібірскія адрасы яе песень», «Калыханка з лялькай».
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. Эканамічная хваля. Разніцца сучасных сродкаў сувязі. Прымае ўдзел міністр сувязі і інфарматыкі Беларусі Г. М. Грыцук. Прамая лінія.
20.15. «Будучыня на вашым стале». Прэзентацыя камп'ютэра новага пакалення беларуска - амерыканскага сумеснага прадпрыемства «Самміт сістэмс».
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Тэлебіржа.
21.35. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа; Футбол. Зборная Беларусі — зборная Украіны.

Канал «Астанкіна»

12.25. «Прэм'ера». Мастацкі фільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Дзелавы веснік.
14.40. Свет грошай Адама Сміта.
15.15. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.05. Наш музычны клуб.
16.50. Тэхнадром.
17.00. Навіны.
17.25. «Як стары карову прадаваў». Мультфільм.
17.30. Міждзяржаўны тэлеканал «Астанкіна» прадстаўляе.
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.45. Мініяцюра.
19.00. Тэма.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Усходняя хітруха». Мастацкі фільм.
22.00. Ваеннае рэвю.
22.30. Тэлемемуары.
23.00. Навіны.
23.25. «Каханне з першага погляду». Дзень 1-ы.
24.00—1.10. «Дванаццаць крэслаў». Мастацкі фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Мульці-пульці. «А+Б».
15.40. «Бадабокі». Праграма для дашкольнікаў (Францыя).
16.00. Там-там-навіны.
16.15. Еўропа—Азія.
17.00. Магікане. Аркадзь Райкін.
17.30. Парламенцкі веснік.
17.45. Аз есм.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. «Санта-Барбара».
20.10. Кабарэ «Бязглуздзіца».
21.00. Дзелавое кола. «Што перашкаджае рэформам».
21.50. Экспацэнтр прадстаўляе.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Сёння ў ВС Расіі.
22.45. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
23.15—0.30. Тэлеканал «Фартуна». Парад «зорак». Перадача 2-я.

28 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Раз, два, тры». Кінанарыс.
9.00. Пазакласнае чытанне. 4-ы клас.
9.20. «Гамункулус». Мастацкі фільм з субцітрамі.
10.50—11.55. Міжнародны фестываль фальклору «Жыцень». Частка 1-я.
16.30. «Доктар Айбаліт». Мультфільмы 1-ы і 2-і.
16.50. Дзіцячая тэлефілармонія. «Бенжамін Брытэн у Вілейцы».
17.20. Футбол. Таварыскі матч. Зборная Беларусі — зборная Украіны.
19.20. Абласныя навіны (Гомель).
19.30. «Вобраз». Літаратурны часопіс.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа; «Агледзіны». Кароткаметражны фільм; Футбол. Зборная Беларусі — зборная Украіны. Чвэрць гадзіны пасля матча.

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. Наш музычны клуб.
10.30. «Паломнікі». Дак. фільм.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Дванаццаць крэслаў». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
12.25. «Ганна Лііса». Мастацкі фільм (Фінляндыя).
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлеміксt.
15.15. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.05. «Надзея». Дабрачынны канцэрт для дзяцей-сірот.
17.00. Навіны.
17.25. Вечар тэлебачання Турцыі.
18.00. Г. Свірыдаў. «Маленькі трыпціх».
18.10. «Багатыя таксама плачуць».
18.55. Футбол. Адборачны матч чэмпіянату свету. Зборная Расіі — зборная Люксембурга.
19.50. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Рэпартаж ні аб чым.
20.50. Вечар тэлебачання Турцыі. Мастацкі фільм. «Раскіданая пасцель».
22.20. Ведзі.
23.00. Навіны.
23.25. «Каханне з першага погляду». Дзень 2-гі.
24.00—1.10. «Дванаццаць крэслаў». Мастацкі фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Дзелавое кола.
8.50. Залатая шпора.
9.20. Мульці-пульці. «Як вожык і медзведзяня мянялі неба».
9.30. Тэлеканал «Фартуна». Парад «зорак».
11.00. «Санта-Барбара».
11.50. Гармонія зямлі і вады.
12.05. Мегаполіс.
12.35. Т. Ін. Ка.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Бізнес: новыя імёны.
15.15. «Тэрмінал». Рэпартаж з міжнароднай канферэнцыі па камп'ютэрнай графіцы.
15.45. Далёкі Усход.
16.30. Там-там-навіны.
16.45. Хрысціянская праграма. «Брус Стэйсі і яго «каралеўства».
17.15. Паралельныя светы.
18.00. Апазіцыя.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. Сам сабе рэжысёр.
19.50. «Санта-Барбара».
20.40. «Новыя веды аб канцы свету». Дак. фільм.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Сёння ў ВС Расіі.
22.45. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
23.15. Крымінальныя паведамленні.
23.25—0.25. Цішыня № 9.

НАДВОР'Е

27 кастрычніка

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, кароткачасовыя ападкі. Тэмпература паветра ў Віцебску каля 0, Магілёве — ад 0 да 2 градусаў марозу, у Гродна і Мінску — 2—4 градусы цяпла, у Брэсце і Гомелі — 3—5 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак чакаецца няўстойлівае надвор'е. 28 кастрычніка месцамі, а 29-га — на большай частцы тэрыторыі рэспублікі пройдуць ападкі. Тэмпература паветра 28 кастрычніка ўначы ад 3 да 8 градусаў марозу, удзень — ад 1 градуса марозу да 4 градусаў цяпла, 29 кастрычніка ўначы ад 2 градусаў марозу да 3 градусаў цяпла, удзень — 3—8 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

Калектыў рэдакцыі газеты «Звязда» глыбока смуткуе з выпадку смерці былога бухгалтара выдавецтва «Беларускі Дом друку» КУЛАКОВА Леаніда Піліпавіча і выказвае спачуванне родным і блізкім нябожчыка.

Калектыў рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае спачуванне былому супрацоўніку рэдакцыі Рошчыну В. Д. з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці МАЦІ.

ФІЛЬМЫ ТЫДНЯ

● «ЯК ЖЫВЯЦЕ, КАРАСІ!»
● «КАРАВАН СМЕРЦІ»
● «НАГА»
● «У ХОЛАДЗЕ НОЧЫ».
● «СЛАВЯНКА ШУКАЕ СЛАВЯНІНА»

...У СЯБЕ НА ДАЧЫ жыве палкоўнік КДБ у адстаўцы. Пайшоўшы на «заслужаны адпачынак», ён забраў з сабою справу ўсяго свайго жыцця — картатэку асведамляльнікаў, «карасёў», як называлі іх на службовым жаргоне гэбісты. Палкоўнік стаў пенсіянерам, але любімую справу, зразумела, цяжка забыць, і ён, нягледзячы на новыя часы, усё піша і піша... выклікі сваім падапечным, мяняючы ў крадзеных позвах толькі адрас яўкі з вуліцы Дзяржынскага на пасёлак Мічурынец... А пра тое, што адбываецца далей, гледачы даведаюцца, паглядзеўшы новую каляровую мастацкую кінакарціну «ЯК ЖЫВЯЦЕ, КАРАСІ?», створаную кінематаграфістамі студыі «Саюз» кінаканцэрна «Масфільм» пры ўдзеле кінааб'яднання «Парытэт» і «Аграхімэкспарту». Сцэнарый фільма, знятага ў жанры трагіфарсу, напісалі Яўген Казлоўскі, Соф'я Мількіна і Міхаіл Швейцэр, рэжысёры — Міхаіл Швейцэр і Соф'я Мількіна.

Ролі выконваюць Яўген Еўсцігнееў, Леанід Кураўлёў, Мікалай Пастухоў, Аляксандр Калягін, Валерый Залатухін.

З ЦІКАВАСЦЮ ГЛЯДЗІЦЦА і новая каляровая мастацкая кінастужка «КАРАВАН СМЕРЦІ» вытворчасці кінавідэакампаніі «Ментар сінема». Аўтар сцэнарыя — Генадзь Арэшкін, рэжысёр-пастаноўшчык — Іван Солаваў.

...Толькі што скончылася вайна ў Афганістане. Але ў прыгранічных раёнах неспакойна. На нашу тэрыторыю пранікаюць банды маджахедаў з загадам узрываць масты, трубаправоды, знішчаць мірныя паселішчы. З адной такой бандай і ўступілі ў бой пагранічнікі...

Галоўныя ролі выконваюць Барыс Хмяльніцкі, Аляксандр Панкратаў-Чорны, Алена Кандулайнен, Віктар Паўлаў, Уладзімір Трашчалаў, Джаміля Агамурадава.

«НАГА» — так называецца новая каляровая мастацкая кінастужка, створаная кінамайстрамі студыі «12-А». У аснову яе пакладзены матывы навелы Уільяма Фолкнера. Пастаноўку карціны ажыццявіў рэжысёр Мікіта Цягуноў.

...Служаць у Таджыкістане салдаты-першагодкі — Мартын і Рыжы. Яны сябруюць, дзеляцца і радасцямі, і бедамі. Неўзабаве салдат пасылаюць у Афганістан — «выконваць інтэрнацыянальны абавязак»...

Загінуў Рыжы. Мартын трапіў у шпіталь, дзе яму ампутавалі нагу. Усё перажытае салдатам паўставала ў яго кашмарных снах, пастаянна перад вачамі быў забіты Рыжы...

Выпісаўшыся са шпіталя, хлопец стаў працаваць у ваенкамаце маленькага правінцыяльнага гарадка, куды прыбыў пасля лячэння...

У фільме здымаліся Іван Чужы, Іван Захава, Пётр Мамонаў, Фархад Махмудаў, Наталля Пятрова і іншыя.

АМЕРЫКАНСКІМІ КІНАМАЙСТРАМІ створана каляровая мастацкая кінастужка «У ХОЛАДЗЕ НОЧЫ». Аўтары сцэнарыя — Ніка Мастаракіс і Фрэд Перы, рэжысёр — Ніка Мастаракіс.

...Скот Бруін, модны фатограф, у апошні час зусім страціў спакой: кожную ноч яму сніцца, што ён душыць адну і тую ж цудоўную дзяўчынку. Скот звяртаецца да псіхіятра, але той пераконвае яго, што гэта, маўляў, стрэс. І раптам фатограф убачыў партрэт дзяўчыны, якая праследуе яго ў начных кашмарах. Вярнуўшыся дадому, ён бачыць яе жывую, рэальную, ля сваіх дзвярэй...

Дзяўчыну завуць Кімберлі. Яна чароўная і вельмі раззлаваная, бо пераканана, што Скот наняты яе былым мужам сачыць за ёю. Не расказаўшы Кімберлі пра начныя кашмары, фатограф запрашае яе на ленч, пасля якога яны адпраўляюцца ў шыкоўны асабняк, дзе жыве дзяўчына — гэта менавіта той дом, які бачыў Скот кожную ноч у сне... А калі раніцай Кімберлі ідзе на работу, фатограф знаходзіць у асабняку такое, ад чаго літаральна слупянее — відэадыск, на якім запісаны яго начныя жахі, паказаныя зусім дакладна, кадр за кадрам.

КІНАСТУДЫЯ «МАЛДОВА-ФІЛЬМ» выпускае на экраны хранікальна-дакументальную кінастужку «СЛАВЯНКА ШУКАЕ СЛАВЯНІНА».

Гэта карціна-роздум аб неадназначнай праблеме міжнацыянальных шлюбаў, якая асабліва абвастрылася ў апошнія гады. Аўтары фільма спрабуюць разабрацца, што вядзе да распаду такіх шлюбаў: рэальныя міжнацыянальныя супярэчнасці, нізкі ўзровень культуры альбо асабістыя расчараванні.

НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма «КАРАВАН СМЕРЦІ».

Згубленыя пасведчанне інваліда агульнага захворвання 05 № 043869 і аркуш талонаў на імя Іванчанка Валянціны Барысаўны ЛІЧЫЦЬ НЕСАПРАЎДНЫМІ.

Згубленае пасведчанне інваліда № 067128 на імя Гладкага Юрыя Пятровіча ЛІЧЫЦЬ НЕСАПРАЎДНЫМ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЭЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Л. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ПАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЦЬКО.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, [illegible] — 32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 217. Нумар падпісаны ў 21.00.